

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM. 56 JUNY 2007

EL PATRIMONI

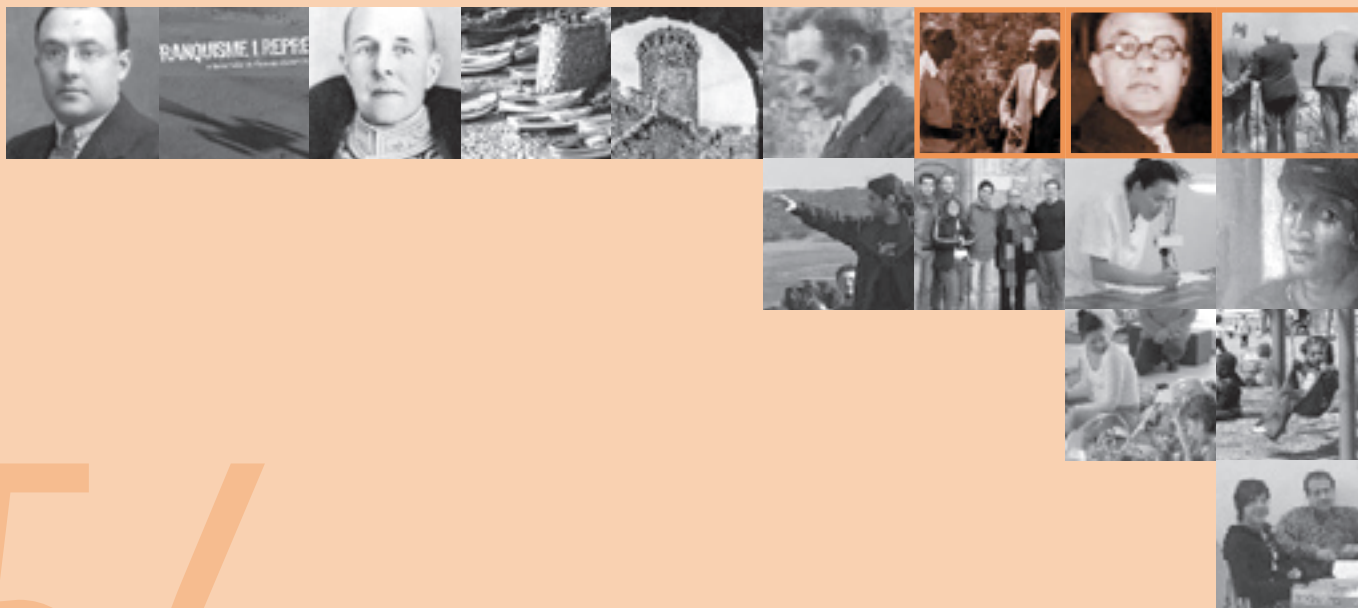
El turó dels Guíxols i el seu entorn, un conjunt patrimonial que és urgent recuperar

EL MUSEU

Restauració de dues taules de finals dels s. XVI

EL TEMA

Gaziel, avui encara, amb Sagarra i Pla

56 EN AQUEST NÚMERO...

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 56 JUNY 2007

EDITORIAL 3

- PER QUÈ L'HOMME ÉS EL TOT: GAZIEL, AQUEST ANY? Àngel Jiménez

L'ARXIU 4

- ELS NOSTRES CARRERS: PLAÇA DE GAZIEL. Elena Esteva
- NOTÍCIES DE L'ARXIU
- DARRERES DONACIONS A L'ARXIU

EL PATRIMONI 8

- EL TURÓ DELS GUÍXOLS I EL SEU ENTORN, UN CONJUNT PATRIMONIAL QUE ÉS URGENT RECUPERAR. Associació SOS Empordanet
- ELS VINCLES DE TOSSA AMB SANT FELIU DE GUÍXOLS. David Moré Aguirre
- ELS INICIS DEL CINEMA A SANT FELIU DE GUÍXOLS: DE LES BARRAQUES ALS LOCALS ESTABLES. Agustí Roldós i Soler

LARECERCA 17

- GAZIEL I SERRA HUNTER, OPOSITORS. Miquel Verdaguer
- AGUSTÍ CALVET, GAZIEL I SALVADOR ALBERT I PEY: UNA VELLA AMISTAT. Àngel Jiménez

EL TEMA 24

- GAZIEL, AVUI ENCARA, AMB SAGARRA I PLA. Àngel Jiménez

EL MUSEU 28

- PRÀCTIQUES D'ARQUEOLOGIA I TOPOGRAFIA D'ESTUDIANTS ITALIANS A SANT FELIU DE GUÍXOLS. Jordi Colomeda
- RESTAURACIÓ DE LES TAULES TITULADES: CORONATIO —CONFIRMATIO SENTENTIAE I ECCE HOMO— FLAGELLATIO. Susanna Ibars
- NOTÍCIES DEL MUSEU
- DARRERES DONACIONS AL MUSEU

SERVEI D'EDUCACIÓ 36

- CURS 2006-2007 EN EL CENTRE 0-3 ANYS: ESTEM D'ANIVERSARIS! Vicenç de Febrer
- QUATRE ANYS D'ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES A SANT FELIU DE GUÍXOLS: REPTES DE FUTUR. Josep M. Montcada i Escubairó
- NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

DIRECTORI 43

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

EDICIÓ

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

REDACCIÓ

ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
Cra. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS

ELENA ESTEVA, MIQUEL VERDAGUER, ÀNGEL JIMÉNEZ,
ASSOCIACIÓ SOS EMPORDANET, DAVID MORÉ,
AGUSTÍ ROLDÓS, JORDI COLOMEDA, SUSANNA IBARS
VICENÇ DE FEBRER, JOSEP M. MONTADA

Foto de la portada

RETRAT DE GAZIEL
(BIBLIOTECA DE CATALUNYA)

Assessorament lingüístic

JOSEP SOLÀ

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY

Impressió

GRÀFIQUES ALZAMORA

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.611-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap mitjà (elèctric, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense autorització prèvia de l'autor i editor.

Per què *L'home és el tot*: Gaziell, aquest any?

Com a lema del Tallers d'Història d'aquest curs, hem escollit el títol d'un llibre de Gaziell d'acord amb l'entitat cultural Mall que ens va proposar treballar conjuntament la personalitat literària de l'escriptor ganxó, perquè *L'home és el tot* ens ha semblat la frase més adient, el títol més suggeridor. Gaziell el 1962 va publicar aquest assaig –el cinquè del seus *Viatges i somnis* i el segon de la trilogia *Cura d'aires*– que se centra en la ciutat italiana de Florència, on el Renaixement es mostrà amb profusió. Aquest moviment ressaltà l'humanisme, el valor humà individual; el valor o la importància de l'home concret, de la persona. I no solament en parla en abstracte. Entre altres personalitats, esmenta de passada l'arquitecte municipal de Sant Feliu Joan Bordàs i Salellas, quan aquest féu estada a Itàlia.

Però insistim a col·locar com a centre de la natura l'home, i la seva importància, ara que diferents factors la qüestionen. L'home no és natura i res més. Quan Sèneca va escriure "*Homo res sacra homini*" estava utilitzant un sentit humil i laic d'aquesta paraula.

Però també sabem que el Tot és incoherent si no admetem, amb John Donne, que "ningú no és una illa, suficient en ella mateixa; tot home és una part de continent, una part del tot". No podem pensar que l'individu sigui el centre de l'univers. No vivim pas per a nosaltres sols. La vida és un do, un bé, no pel que ens dona, sinó pel que ens permet donar als altres; segons les teories de T. Merton.

Tanmateix, el que importa és que una associació cultural de la ciutat i els serveis municipals de cultura han treballat plegats per tal de donar a conèixer, una mica més, la màxima personalitat literària de Sant Feliu. Els destinataris d'aquesta tasca de difusió són tots els alumnes dels centres escolars de la població, la població general i els visitants de la ciutat.

Gaziell no era només escriptor, sinó també periodista, pensador i polític. I m'és difícil estar-me de preguntar-me en veu alta què diria avui Gaziell sobre aquestes manifestacions del nacionalisme espanyol excloent, unilateral; sobre el revifament del nacionalcatolicisme que les acompanya; de l'enfrontament gratuït i de la manipulació del llenguatge, etc. No pensaria que això mateix, o una mica semblant, ja ho havia viscut i patit en la pròpia pell durant el període republicà?

Àngel Jiménez
Coordinador de L'ARJAU

ELS NOSTRES CARRERS

Plaça de Gaziell

Agustí Calvet i Pascual va néixer a Sant Feliu de Guíxols el 7 d'octubre del 1887, en el si d'una família establerta des de feia generacions al poble i benestant perquè l'avi va saber invertir en la naixent indústria de fabricació i comerç de taps de suro.

El futur periodista i escriptor guixolenc, que signaria els seus articles amb el pseudònim Gaziell, ha donat nom a una plaça de la ciutat i a l'escola pública més antiga, el Grup Escolar o Estudis Nous (1937) que, enguany, celebra el setantè aniversari de la seva construcció. Avui CEIP Gaziell.

• LA INFÀNCIA I L'ENTORN D'AGUSTÍ CALVET

Quan Agustí Calvet i Pascual va néixer a Sant

Feliu, el 7 d'octubre de 1887, la ciutat tenia prop d'uns deu mil habitants i la forma de vida era força diferent de l'actual. Per començar, les famílies no vivien en pisos com ara sinó en cases, més o menys boniques segons el poder econòmic de què disposessin. Les cases senyorial, i casa els Calvet ho era, tenien soterranis, pisos i golfes. L'Agustí va néixer en una casa del carrer del Mall i més tard van anar a viure a una del carrer Maragall, feta pel mestre d'obres Pere Pascual que era oncle seu. Gaziell ens explica com vivien: voltats de criades i amb el rebost del soterrani ple de conserves, que les dones de la casa feien personalment. Fins i tot explica com la seva àvia, amb les filles i el servei, teixien els llençols.

Als sis anys però, aquesta vida es va acabar. El seu pare va decidir vendre's la fàbrica i anar a viure a Barcelona. Primer s'instal·laren en un pis (on –segons diu– la mare i ell es fonien) i més

Retrat d'Agustí Calvet, Gaziell (Proc.: Biblioteca de Catalunya).

tard, en un hotelet (ara en diríem *xalet*). Per completar aquest desarrelament, ens explica que a ell i al seu germà els van posar interns als jesuïtes de Sarrià. Gaziell defineix l'internat com el Castell d'Iràs i no Tornaràs, ja que no en sortien ni durant les vacances. Ell, però, solament va resistir-hi fins Nadal. Passades les vacances, va anar en règim de migpensionista als jesuïtes del carrer Casp.

• ADOLESCÈNCIA

A l'octubre de 1903, comença a anar a la Universitat de Barcelona, a la facultat de Dret, tal com volia el seu pare, però absolutament contra la seva voluntat, ja que no tenia cap interès en ser advocat. Estudia, aprova els cursos i publica la

ELS NOSTRES CARRERS

seva primera novel·la, *Sentiment*; més tard aconseguí la Flor Natural als Jocs Florals de Lleida. Primera revolta contra el seu pare: amb dos amics, decideixen no examinar-se i marxen a París. El pare va a buscar-lo amb la idea que continuï estudiant la carrera, però la discussió acabarà amb el que el mateix Gaziell anomena el *Pacte de Luxemburg* perquè sembla ser que es va acordar en aquest parc de la capital francesa. Tornarà a Barcelona però canviarà els estudis de Dret pels de Filosofia i Lletres, que són els que ell

volia fer. El juliol de 1909, obté la llicenciatura de Filosofia amb la nota d'excel·lent i el pare, com a premi, li regala una estada a París.

• INICI DE LA SEVA ACTIVITAT PROFESSIONAL

El 1910 obté una plaça de redactor polític a *La Veu de Catalunya* i l'any següent obté el doctorat de Filosofia amb la tesi "Fray Anselmo Turmeda, heterodoxo español (1352-1423. 32?)", obra de

referència encara ara.

Per primera vegada utilitza el pseudònim Gaziell el 30 de març de 1914 quan inicia la publicació d'un seguit d'articles, –una mena de reportatges amb algun toc de ficció– a *La Veu de Catalunya*. Quan esclata la Primera Guerra Mundial, es troba a París i torna a Barcelona amb moltes notes que, més tard, transforma en uns articles, que no convencen el director de *La Veu*, però que, en canvi, entusiasmen a Miquel dels Sants Oliver, director aleshores de *La Vanguardia*. Torna a París, en aquesta ocasió, com a corresponsal de guerra. Serà el seu inici com a gran periodista

• GAZIEL, PERIODISTA DE LA VANGUARDIA

Les seves cròniques de guerra cada vegada són més llegides i desperten més admiracions: comença a ser més cotitzat. El 1915 es casa amb Louise Bernard, el 1917 neix el seu fill Josep M^a i torna a Barcelona per integrar-se plenament a *La Vanguardia*. I després de la mort de Sants Oliver, l'any 1920, compartirà direcció amb Priu, Rodríguez i Escofet i a partir de 1933, en serà director únic. *La Vanguardia* passarà d'una tirada de 60.000 exemplars a 200.000 i Gaziell publicarà articles també en dos diaris madrilenys *El Sol* i *Ahora*.

El 1927 neix la seva filla M. Lluïsa.

A partir de 1935, va pronosticant que les coses van malament i es lamenta que els polítics no en facin cas. Publica "¿Vale la pena escribir?" o "Esto acabará mal" com a avís als polítics i a la població que tot apunta cap a una guerra civil. El juliol de 1936, esclata la Guerra Civil: *La Vanguardia* és ocupada per un comitè de la FAI, i Gaziell marxa a París amb la família. Allà escriurà quatre assaigs sobre Catalunya i els catalans que agruparà sota el títol de *Quina mena de gent som*.

El 1939, París és ocupada pel alemanys, mor el seu pare a Sant Feliu i ell decideix que, des d'aquell moment, solament escriurà en català.

El 1940, torna a Barcelona i troba totes les portes tancades, ja que té un expedient de responsabilitats polítiques, un judici sumariíssim per incitació a la rebel·lió (que finalment el propi capità general féu retirar) i un buit total per part del comte de Godó, que li tanca totes les portes dels diaris barcelonins.

ELENA ESTEVA

Mestra. Col·labora en els Tallers d'Història

Escena familiar a Barcelona (Proc.: Biblioteca de Catalunya).

Edifici de l'escola pública Gaziell, que enguany celebra el seu setentè aniversari (Proc.: Servei d'Educació).

NOTÍCIES

DE L'ARXIU

Novetats del Servei de Publicacions i Arxiu

FRANQUISME I REPRESSIÓ A SANT FELIU DE GUÍXOLS DURANT LA POSTGUERRA

El llibre *Franquisme i repressió a Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra* és un exercici de memòria col·lectiva, i alhora voldria ser un gest de pedagogia cívica i democràtica per a recordar tots

de la nostra ciutat –i, per tant, del nostre país– durant els llargs anys de la dictadura franquista. Seguien, així, algunes de les línies d'actuació encetades amb els Tallers d'Història de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

Aquest treball d'investigació –i de divulgació– és fruit d'un procés de recerca que va ser possible gràcies a la concessió de la I Beca d'Investigació Lluís Esteva i Cruaños atorgada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, el novembre de 2003. Un any després, el Grup de Recerca lliurava l'estudi, el qual ara s'ha revisat i completat per tal que pugui veure la llum en forma de publicació. Així s'acompleix la doble finalitat del GREF: investigar i difondre la història de la repressió franquista a casa nostra. Una història que, d'altra banda, el Grup de Recerca ha anat donant a conèixer a la ciutadania des de l'any 2002 mitjançant l'organització de diverses jornades monogràfiques i la publicació del seu butlletí informatiu, *El Trenta-nou*.

Sumari del llibre:

UNA FEINA NECESSÀRIA I BEN FETA
Salomó Marquès i Sureda

PRESENTACIÓ
Miguel Núñez González
INTRODUCCIÓ
Àngel Jiménez Navarro,
Esther Plaza Massó i
Jordi Gaitx Moltó

I. CONFIGURACIÓ LOCAL
DEL NOU RÈGIM
Marc Auladell Agulló

II. L'EXILI DEL 1939
Jordi Gaitx Moltó

III. LA REPRESSIÓ DIRECTA
Àngel Jiménez Navarro

IV. LA DONA, EXPONENT
DE LA REPRESSIÓ INDIRECTA
Verònica García López

CONCLUSIONS
BIBLIOGRAFIA
FONTS DOCUMENTALS
AGRAÏMENTS

aquells guixolencs que, durant els primers anys del franquisme, foren objecte de diverses formes de repressió per haver defensat una societat més lliure i justa. Homes i dones que, malgrat haver estat silenciats durant els quaranta anys de dictadura, han fet possible amb la seva actitud i el seu testimoni que nosaltres puguem gaudir avui d'una situació de benestar social notable.

El Grup de Recerca de l'Època Franquista (GREF) va començar cap a l'any 2000, quan un col·lectiu d'entusiastes de la història va convergir, per diferents motius i a través de diversos camins, a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols per tal d'estudiar diferents aspectes de la història

UN VOLT PEL SANT FELIU DE GAZIEL

Dins l'àmbit de la celebració de l'any Gaziel i dels Tallers d'Història, que aquest curs s'han centrat a donar a conèixer i difondre la tasca de l'il·lustre escriptor guixolenc, el Servei d'Arxiu i Publicacions ha editat una guia amb una selecció de textos de Gaziel (extrets del llibre *Sant Feliu de la Costa Brava*) que ens permetrà combinar la lectura dels seus escrits amb la visita dels llocs de la ciutat sobre els quals va escriure.

DARRERES DONACIONS
A L'ARXIU

Gener de 2007
Carlos Barnés Termes

Donació del fons de documentació de Lluís Llor Sabat, administrador de finques i cònsol honorari de Colòmbia, del qual donarem notícia properament.

Febrer de 2007
Agustí Roldós

Donació de documentació d'Agustí Roldós Calzada, pilot d'altura de la marina mercant i pràctic del port de Sant Feliu de Guixols: documents d'identitat, carnet de pràctic del port de Sant Feliu de Guixols, nomenament de pràctic, esquila, certificats referents a la corbeta *Pau Sensat*, diari de navegació (1902) i quadern de bitàcola (1885) de la mateixa corbeta, llibre de practicatges (1918), còpies de fotografies i exemplar de l'estudi *La família Calçada-Roldós capitans i marins guixolencs*, obra d'Agustí Roldós Soler.

Febrer de 2007
Jordi Rabell

Donació de 75 fotografies realitzades per ell mateix durant la dècada de 1960 sobre el tren de Sant Feliu, les catifes de Corpus i vistes de Sant Feliu de Guixols.

Abril de 2007
David Barrera (+), Lluís Palahí.

Donació d'una fotografia dels treballadors de la fàbrica Cateura, s. XIX

FONS DE LA FÀBRICA
CASAS & LIMBERG

Popularment coneguda com *Les sedes*, aquesta fàbrica es dedicava a la confecció de passamaneria i adornaments de vestits. Estava situada al carrer Gravina i va funcionar des de l'any 1929 fins fa ben poc (vegeu Gerard Bussot, *Indústries, comerços i serveis Sant Feliu de Guixols (1800-1930)*, pàgs. 108 a 111). El fons documental representa un volum de poc més de tres metres lineals i abasta la documentació generada des de la creació de l'empresa fins al final de la dècada de 1980, amb la particularitat que les principals sèries corresponents a l'administració econòmica de l'empresa i la gestió del personal no tenen cap buit. L'inventari de la documentació, aplicant el model de quadre de classificació per a empreses de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guixols, és el que segueix a continuació:

1. FUNCIO FINANCERA

13 GESTIÓ DELS RECURSOS HUMANS

1929-1977
Llibre de registre de personal (núm. 1 i núm. 2)

1977-1996
Llibre de matrícula del personal

-
Llibret amb dades del personal

1929-1940
Registre del personal inscrit en el retir obrer

1942-1948
Llistats de treballadors i liquidacions del retir obrer

1949-1953
Llistats dels treballadors amb salaris de cotització per a la caixa de jubilacions i subsidis

1971-1976
Relacions nominals dels treballadors per l'Institut Nacional de Previsió

1946-1953
Liquidacions de la cotització a la caixa de jubilacions i subsidis de la Mútua de previsió social

1956-1966
Liquidacions d'assegurances socials

1960-1970
Liquidacions a la seguretat social i llistats nominals dels treballadors subjectes a cotització

1944-1953
Comunicats d'altres i baixes per malaltia, circulars, correspondència i altres amb l'Institut Nacional de Previsió i la Mútua general d'assegurances

2. FUNCIO COMERCIAL

22 PROMOCIÓ I IMATGE

-
Mostraris (12)

23 RELACIÓ AMB CLIENTS I PROVEÏDORS
1945-1988 4 llibres de registre de compres de matèries primeres i altres despeses
1940-1972 Fitxes de clients de Madrid, amb adreces i dades comptables
1944-1977 Fitxes de clients de diferents províncies d'Espanya i l'estranger, amb adreces i dades comptables
1954-1977 Fitxes de clients de Galícia, Canàries, Lleó i altres, amb adreces i dades comptables
1955-1985 Fitxes de clients de Barcelona amb adreces i dades comptables

3. FUNCIO COMPTABLE

312 COMPTABILITAT GENERAL

1929-1988
10 llibres diari (-)

1929-1988
6 llibres major i balanços

32 COMPTABILITAT AUXILIAR I CAIXA

1942-1988
9 llibres de caixa

1944-1988
Fitxes de bancs amb dades de moviments

1946-1986
Llibre de despeses per transport

34 FACTURACIÓ

1948-1986
Llibre registre de factures (hi ha un buit entre 1961 i 1979)

35 REMUNERACIÓ DEL PERSONAL

1929-1973
24 llibres de salaris setmanals

1953-1962 9
llibres de salaris individual i mensual

El turó dels Guíxols i el seu entorn, un conjunt patrimonial que és urgent recuperar

SOS EMPORDANET (LOLA ARPA VILALLONGA - JOAN BADIA-HOMS)

El turó dels Guíxols o del Fortim i el seu entorn, a la badia de Sant Feliu de Guíxols, són referents essencials del patrimoni històric i cultural de la comarca. És un indret impregnat d'una intensa concentració de testimonis del passat: des de les restes d'èpoques remotes (el poblat ibèric), fins a les edificacions que ens parlen de la vida dels avantpassats més propers, els avis i els pares (el Salvament, el "tinglado" del port comercial, el ramal del tren, etc.).

La recuperació d'aquest indret en la seva totalitat —el conjunt dels seus elements històrics i culturals— hauria d'esdevenir una de les prioritats de la societat civil guixolenc i dels seus representants polítics.

Al nostre entendre, cal donar suport a les idees i als projectes que tinguin com a finalitat recuperar, tant com sigui possible, aquest espai del cim i del voltant

del turó dels Guíxols. Per a la projecció cultural de la ciutat de Sant Feliu, de tota la comarca i del país, per a la nostra autoestima com a empordanesos i catalans, farem costat a totes les iniciatives rigoroses que tinguin aquest mateix objectiu.

Caldria continuar les excavacions del poblat preromà del Fortim o dels Guíxols, sobretot després de l'enderrocament de la casa del faroner.

Vista general del turó dels Guíxols i de l'esplanada del port comercial amb els seus "tinglados", pels volts de 1960.

Detall del racó de Llevant amb els clàssics norais, pels volts de 1960.

D'altra banda, és indispensable l'eliminació de l'edifici del Club Nàutic que es va construir l'any 1974. Després d'aquesta actuació, es podrà recuperar la cova de la Cala Sants, on la tradició situa el martiri de sant Feliu, un lloc "sagrat" per als guixolencs, que resta vergonyosament ocult. D'aquesta manera, també es podrà aconseguir que siguin ben visibles, i tinguin la rellevància que mereixen, les restes del port medieval, els dos norais i, fins i tot, els vestigis del llatzaret.

Però, hi ha encara molts més elements patrimonials a recuperar, testimonis de l'activitat del port comercial i pesquer d'èpoques més recents, com el ramal del ferrocarril –que cal documentar i difondre– i, principalment, el magatzem dit el "tinglado". Es tracta d'una mostra molt interessant d'arquitectura industrial que, avui, lamentablement, es troba en perill de degradació definitiva. Cal salvar el "tinglado" amb urgència i sense excuses, i es pot reconvertir en un espai on es difongui la història i el patrimoni del port i, en general, de tot el conjunt del turó dels Guíxols.

La investigació del poblat ibèric; la recuperació del passeig, la platgeta, la cova del sant i les restes del port medieval; el "tinglado", amb el tren, com a centre difusor de l'activitat portuària i de les drassanes... evidencien que la ciutat de Sant Feliu té, al turó dels Guíxols i al seu entorn, un repte importantíssim, una assignatura pendent que cal aprovar amb nota.

Des de la nostra associació, considerem que, al Baix Empordà, el conjunt patrimonial del turó dels Guíxols es pot equiparar –tant pel seu extraordinari interès patrimonial, com també, malauradament, per l'actual situació de perill de destrucció o degradació en què es troba–, a d'altres conjunts notables com són el Collet de Sant Antoni de Calonge, les restes medievals de Cidillà (Sant Llorenç de les Are-

nes) i els Clots de Sant Julià, a Peratallada.

No tenim cap dubte que la tradició de protecció i respecte envers els valors culturals que manté, des de sempre, la ciutat de Sant Feliu serà determinant per tal d'aconseguir la definitiva salvaguarda i recuperació de tot el conjunt del turó dels Guíxols.

ASSOCIACIÓ SOS EMPORDANET

LOLA ARPA VILALLONGA

Presidenta

JOAN BADIA-HOMS

Vicepresident

Els vincles de Tossa amb Sant Feliu de Guíxols

DAVID MORÉ AGUIRRE

Tossa no té frontera amb el terme municipal de Sant Feliu de Guíxols, contràriament al que pensa molta gent. Enmig hi ha una llengua de territori de l'antic terme de Solius, avui integrat dins el municipi de Santa Cristina d'Aro. Tanmateix, històricament les relacions de veïnatge entre ambdós pobles han estat molt importants. Només cal fer un cop d'ull als llibres sacramentals d'ambdues parròquies per adonar-se de l'existència secular de matrimonis en la doble direcció. I a nivell social també destaquen molts altres vincles, com exemplifica el cas del tossenc fra Isidor Dalmau, que va ser prior del monestir guixolenc entre 1828 i 1835, i que un cop exclaustat es va refugiar a Tossa.

• L'ÈPOCA DE LA INDÚSTRIA DEL SURO

La vinculació entre Tossa i Sant Feliu de Guíxols és secular, però va viure un moment especialment àlgid coincidint amb l'època d'or de la indústria surera a les nostres contrades. Els llibres d'actes de plens de l'Ajuntament de Tossa estan farcits de referències que testimonien les relacions entre ambdós municipis. Així, per exemple, llegim que el 23 de febrer de 1924 el consistori tossenc aportava 50 ptes. a la subscripció oberta per socórrer les famílies dels pescadors ganxons que pocs dies abans havien mort ofegats.

Un cop d'ull als registres sacramentals de la parròquia dels Àngels de Sant Feliu de Guíxols ens il·lustra l'atracció migratòria que la ciutat ganxona exercia sobre els tossencs. En els llibres parroquials guixolencs hem trobat entre l'any 1880 i l'any 2000, gairebé 200 defuncions de tossencs o familiars directes de tossencs, i queda constatat que l'emigració tossenca a la ciutat ganxona s'atura amb la crisi surera del 1929 i d'una forma definitiva entorn la Guerra Civil. A finals del s. XIX, Sant Feliu tenia una potent indústria surera, una important activitat comercial, un tren que l'unia amb Girona i disposava de l'Ajudantia de

Detall d'un racó de Tossa de fa alguns anys (Procedència: Fons Espuña, AMSFG).

Marina per a la tramitació de qüestions pesqueres. La inauguració del port comercial, el 1904, va ser un fort revulsiu per a l'economia ganxona. A redós d'aquest context econòmic favorable, l'any següent es va constituir la Cambra de Comerç de Sant Feliu de Guíxols, a la qual Tossa va quedar adscrita a causa dels forts vincles existents en aquell temps a través de la indústria surera. Exemplifica aquesta relació el fet que el president de la cambra entre 1922 i 1923, Narcís García Bernis, va tenir llogada una fàbrica a Tossa entre 1925 i 1927.

• FESTES, APLECS I VIES DE COMUNICACIÓ

En aquell temps, els espais de sociabilitat compartits per tossencs i ganxons eren diversos: els tossencs més grans encara avui recorden haver agafat la barca per anar a l'agost a la Festa Major de Sant Feliu. Els con-correguts aplecs de Sant Baldiri al maig i de Sant Grau a l'octubre facilitaven coneixences al jovent, retrobaments a les famílies, i tractes i operacions als comerciants i negociants. D'altra banda, l'Ardenya estava molt més poblada que en l'actualitat. Hi havia moltes masies habitades, i molts bosquetans, traginers, carboners i peladors de suro que transitaven quotidianament per aquestes muntanyes, amb la qual cosa les desdibuixaven com a fronteres. Certament, l'estat de les comunicacions entre pobles ha estat històricament un dels elements transcendents per articular un territori. Dificilment podríem trobar vincles entre comunitats que no disposin de camins que les uneixin, però les muntanyes, a priori, no han estat mai un obstacle per a la seva existència. És ara, més recentment, a causa del seu despoblament que ho són.

La construcció d'una carretera que unís els dos municipis va ser una constant demanda des del primer quart del s. XX. Ambdós ajuntaments, la Cambra de Comerç, diputats i senadors van treballar conjuntament per fer possible aquesta obra pública que era àmpliament reivindicada. El 1914, l'Ajuntament de Tossa va adreçar a la Mancomunitat de Catalunya una petició per a l'execució de quatre infraestructures que eren vistes com a sinònim de benestar i progrés. A la carretera de Tossa a Sant Feliu hi afegien el ferrocarril del litoral que havia d'unir Blanes amb Vilajuïga, el far de Tossa i la connexió telefònica de Tossa amb Sant Feliu. Les demandes de construcció d'aquesta carretera es van iniciar el 1903 i, després d'una atzarosa tramitació, les obres del primer tram van començar el 1915, amb la qual cosa es va donar feina a molts obrers de la indústria surera aturats. Malgrat tot, la carretera no va ser una realitat de 365 inacabables revolts, fins a la finalització de les obres del tercer tram a finals del 1928. D'altra banda, el far es va inaugurar l'agost de 1917, la xarxa telefònica també es va establir, però, en canvi, la construcció d'aquell ferrocarril no es va arribar a concretar mai. Els vincles entre les dues poblacions en aquella època expliquen algunes dades prou significatives. Pella i Forgas, en la seva història de l'Empordà, inclou Tossa a la comarca adduint raons naturals (com el fet de ser el darrer poble litoral on arriba la tramun-

na i en considerar l'Ardenya com un apèndix de les Gavarres), però també socioeconòmiques i culturals (la sardana que es ballava a l'estil empordanès i no selvatà, per exemple). D'altra banda, és important assenyalar que l'Ajuntament de Tossa, en el ple del 23 d'octubre de 1915, es va adherir a la petició d'integració de la vila dins el possible nou partit judicial de Sant Feliu de Guíxols. Molt abans, al s.XIX, Tossa ja havia format part de la Comptadoria d'Hipoteques de Sant Feliu de Guíxols, integrada successivament dins les comptadores de Girona i la Bisbal d'Empordà. El 1931, l'Ajuntament de Tossa afermava la seva pertinença a l'Empordà en resposta a la pregunta que la Generalitat de Catalunya havia adreçat als municipis perquè expressessin el seu sentiment de pertinença comarcal, per a tenir-ho en compte en la nova divisió territorial de la II República.

• LA TOSSA DE FA UN SEGLE

La Tossa de fa un segle tenia ben poca cosa a veure amb la d'ara. El 1901 a Tossa només hi vivien 1.716 persones, ara se superen els 5.000 habitants. L'activitat turística d'avui no té res a veure amb aquella economia agrícola, pesquera i tapera de principis de segle. Era un "cul de món" que vivia obert a la mar, als seus recursos pesquers i a les possibilitats comercials cada vegada més migrades. La indústria surera, que generava múltiples vies de relacions socials i econòmiques entre ambdós municipis, tenia ocupada una

L'activitat turística d'avui no té res a veure amb l'economia agrícola, pesquera i tapera de principis de segle

Plaça d'armes de "Vila Vella"
(Foto de Zerkowitz. Fons
Espanya, AMSFG).

Badia de Tossa de Mar cap a 1930. AMSFG (Col·lecció Espuña-Ibáñez. Ricard Mur).

Les dinàmiques socioeconòmiques actuals han fet que Tossa miri més a Lloret i Blanes que cap a Sant Feliu

bona part de la població fins que la Primera Guerra Mundial va significar un cop mortal per aquesta indústria, ja que va veure com creixien els estocs de taps a causa de la impossibilitat de col·locar-los al mercat europeu. La incidència d'aquesta crisi a Tossa va ser particularment important. Les deficients comunicacions van fer impossible que la indústria tossenca reprengués el vol, a diferència de Sant Feliu que disposava d'un bon port. La crisi va portar molts tossencs a l'emigració cap a Sant Feliu, i cap a altres poblacions del Maresme i Barcelona. S'inicià aleshores un llarg període de dificultats que perdurà fins a la dècada de 1950, i que només vindrà atenuat, en part, durant la dècada de 1930, amb l'arribada del primer turisme. D'una banda a Tossa van començar a venir a estiuemar un seguit de famílies de la burgesia barcelonina i descendents de famílies benestants tossenques establertes a Barcelona; de l'altra, l'Ajuntament de Barcelona va començar a portar colònies escolars que omplien de criatures la vila i, finalment, també cal assenyalar l'arribada d'un turisme internacional erudit i culte. Aquests turistes anglesos, alemanys i de diverses nacionalitats centreeuropees —molts dels quals fugien de la persecució nazi— van estar-se a Tossa durant llargues temporades. Hotels, cafès i tavernes van néixer a redós d'aquest turisme, de l'empremta del qual només hem conservat el Museu, inaugurat el 1935. L'esclat de la Guerra Civil va suposar un tall en aquestes possibilitats turístiques que havien començat a sorgir i, malgrat que els efectes no van ser tan tràgics com els viscuts a Sant Feliu, no és menys cert que les penúries i les mancances que van patir els tos-

sencs durant el conflicte també van ser importants. La guerra sí que va significar l'estroncament definitiu de les relacions entre Tossa i Sant Feliu.

• A PARTIR DE 1950

A partir de 1950, amb el nou augment de visitants, l'economia tossenca es basà en l'activitat turística i de serveis. Tossa va girar l'esquena als seus veïns i es va obrir al món. L'economia de les famílies va millorar substancialment i les possibilitats de prosperar van atraure un gran nombre d'emigrants, bàsicament andalusos i extremenys.

Una certa relació amb la ciutat ganxona es va recuperar, molt breument, als anys setanta amb l'assistència d'alguns joves a l'institut de batxillerat de Sant Feliu, però, ràpidament, la implantació d'aquesta infraestructura educativa a Lloret va interrompre el vincle. Les dinàmiques socioeconòmiques actuals han fet que Tossa miri més cap a Lloret i Blanes que cap a Sant Feliu. Tot i que en cotxe, per Llagostera, hi ha mitja hora de camí, avui —més que mai— la frontera natural que suposa l'Ardenya esdevé una barrera, un obstacle; tanmateix, és, també, un dels principals actius que ambdós municipis han de conservar, en un territori on el formigó guanya cada dia terreny a la natura.

DAVID MORÉ AGUIRRE
Arxiu Municipal de Tossa

Els inicis del cinema a Sant Feliu de Guíxols: de les barraques als locals estables (1897-1907)

AGUSTÍ ROLDÓS I SOLER

Abans de l'arribada del cinema a Sant Feliu, durant els dies de la Festa Major, el passeig del Mar s'omplia de barraques, algunes de les quals poden ser considerades com precursors del nou invent. En els anomenats panorames s'exhibien vistes de ciutats i camps de batalla, que es guaitaven per uns forats a manera d'escotilles. Serveixi d'exemple que, el mes de juliol de 1894, es va instal·lar una barraca al passeig del Mar, on, per 25 cèntims, es podien admirar vistes de diverses ciutats (Santander, Melilla...), mentre s'escoltava la música d'un fonògraf i d'un piano. Altres atraccions que atreïen una gran quantitat de públic eren les de les figures de cera, formada per un batibull de crims, patíbuls i suplicis, i les de les ombres xineses.

El 18 de setembre de 1897, poc abans que el nou art inventat pels germans Lumière fes la seva primera aparició a casa nostra, ho féu l'heliocinògraf –una de les variants de cinema que van sorgir en aquells anys, semblant a l'animatògraf (projecció de fotografies en moviment)–. I ho va fer en una barraca instal·lada al passeig del Mar, davant mateix d'on llavors hi havia el casino El Guixolense. Els propietaris es deien Ladhiv i Cassani. Segons la crònica de la premsa de l'època, es van fer diverses sessions i *“algunes de sus vistas llaman poderosamente la atención, entre otras: «La salida de una iglesia» y «El castillo encantado»”*. El mes de setembre de l'any següent es va repetir l'experiència al mateix lloc.

• EL CINEMATÒGRAF D'EN TELL

L'arribada del cinema a Catalunya es va produir l'any 1896, mentre que Sant Feliu hagué d'esperar un any més –concretament, el mes de novembre de 1897–, per tant, només uns pocs mesos més tard que a la ciutat de Girona. La notícia la donava un setmanari guixolenc¹ d'aquesta manera:

“Galantemente invitados por nuestro querido amigo D. Jaime Tell², uno de los propietarios del Cinematógrafo que ha de inaugurarse esta noche en el Salón Torrent³, el martes último tuvimos el gusto de asistir, en casa del Sr. Cateura⁴, a una sesión de prueba del citado aparato. El Cinematógrafo que hoy podrá admirar el público guixolense es, sin duda alguna, el mejor de cuantos hemos visto en España. Su grandiosa potencia y su perfecta estabilidad hacen que el espectador

pueda apreciar, en todos los detalles, los numerosos y variados cuadros con que cuenta para las exhibiciones. Felicitamos al Sr. Tell y demás propietarios por la adquisición del Cinematógrafo que nos ocupa y les deseamos todo el éxito que se merecen quienes, por modo tal, proporcionan recreo e instrucción a cuantos acuden a presenciar tan bello espectáculo”.

D'aquestes paraules se'n dedueix el propòsit manifest d'explotar comercialment el nou invent. Malauradament, l'intent no degué assolir l'èxit esperat, ja

Antoni Cofan al teatre Goula el 21-4-1906.

1. Setmanari *La Lealtad*, 20 i 27-11-1897.

2. Jaume Tell i Grau, conegut dentista establert al carrer de Sant Domènec el mes de juliol de 1894.

3. Sala de ball inaugurada el 1887. L'any 1901 fou reconvertida en teatre sota el nom de Teatre Vidal.

4. Es refereix al guixolenc Sebastià Cateura i Freixanet, alcalde de Sant Feliu (1889-1891) i amant de la fotografia.

que no apareix cap més notícia del cinematògraf a la premsa de l'època. Ho corrobora la notícia publicada en el mateix setmanari una setmana més tard:

"Conforme estaba anunciado, el sábado último (20-11-1897) tuvo lugar en el salón Torrent la inauguración del cinematógrafo de que hablábamos en nuestro número anterior. Ignoramos a qué fue debido ello, pero el caso es que el espectáculo, tal como se presentó en la noche de referencia, no fue ni podía ser del agrado del numeroso público que acudió a presenciarlo.

»...Pero, a pesar de ello, nos atenemos a lo expuesto: que el cinematógrafo que nos ocupa es el mejor de cuantos hemos visto. Y, sino, que lo digan quienes asistieron a la sesión que, con el mismo aparato, se dio el martes por la noche en el salón de El Guixolense, en cuya sesión hubo necesidad de repetir la mayor parte de los cuadros presentados, tanto por su estabilidad como por lo excelente del efecto que producían.

Plànol de la façana del Cineorama, 1907.

Edifici del Cineorama, 1910. Jesús Mauri.

Programa del Cineorama, 16-1-1909.

»Esta noche los dueños del repetido cinematógrafo tratan de dar otra sesión en la sala del Sr. Torrent. Nosotros creemos que, si no sucede nada anormal, cuantos acudan a presenciar tan ameno espectáculo saldrán de él altamente satisfechos".

Si la primera temptativa no va reeixir, amb tota certesa pel motiu que l'aparell de projecció devia ser massa primitiu, el canvi de segle sí que escamparia el cinema per totes les ciutats i viles de Catalunya. En un primer moment, en barraques i locals improvisats, i, poc després, en teatres, sales de ball o en edificis construïts a propòsit.

Precisament, la primera pel·lícula mai rodada a la nostra ciutat –i una de les primeres a Catalunya– és d'aquesta època. Es tracta d'un documental de curta durada, rodat l'any 1898, que versa sobre la fabricació de taps a la nostra ciutat. El film fou projectat per un operador italià –a qui deien Taburet– a Vilafranca del Penedès, durant la celebració de la seva festa major d'aquell mateix any.

• EL CINEMA AMBULANT I EN BARRAQUES

Segons publicava el setmanari guixolenc *Llevar* el 25 d'octubre del 1902, el primer cinematògraf instal·lat en una barraca a la nostra ciutat, concretament al passeig del Mar, era propietat de Pere Tur i Escandell –el primer projeccionista amb presència a diverses poblacions de la província a partir del 1900–, i va exhibir pel·lícules des d'abans de la Festa Major de 1902 fins a les festes de Sant Narcís, data en la qual va marxar cap a Girona.

Segons explica l'historiador del cinema recentment desaparegut Joaquim Romaguera (*Silenci, rodem! Història del cinema a les comarques de Girona*, Girona, 2005), a més a més de projectar fotografies en moviment mitjançant un animatògraf de maneta, la barraca d'en Tur disposava d'un orgue per a amenitzar les atraccions, feia espectacles d'ombres xineses i la seva filla hi ballava la dansa de la serpentina.

Ara bé, el veritable introductor del cinema a Sant Feliu fou el fotògraf professional guixolenc Martí Vilallonga i Balam⁵, el qual, a mitjan mes d'abril de 1903, inaugurava el Cinematògraf Moderno, instal·lat en una barraca emplaçada al passeig del Mar. Les proves van començar el mes de març, segons explicava un setmanari local⁶: "Un dia d'aquesta setmana vam tenir el gust d'assistir a una sessió de prova d'un gramòfon i cinematògraf que el nostre amic Martí Vilallonga ha adquirit per donar audicions i espectacles públics. Totes dues màquines són de lo més perfeccionat que s'ha fet fins avui en son gènere y, poc se'n falta, perquè ab son funcionament el públic se faci la il·lusió de la realitat. El cinematògraf, aparat perfeccionadíssim y que no dubtem ha de cridar l'atenció del públic".

Les projeccions van assolir un gran èxit, segons explica la premsa⁷: "Molt concorregut se veu el cinematògraf que el nostre amic Sr. Vilallonga té instal·lat en el passeig del Mar, sortint el públic del tot satisfet per la perfecció del aparat". Les sessions se celebra-

5. Martí Vilallonga i Balam era nascut a Tossa de Mar l'any 1878, de família benestant. Arribat a Sant Feliu abans de finalitzar el segle XIX, va treballar per al fotògraf Jaume Bertran i, quan aquest últim va morir l'any 1899, va succeir-lo a la galeria situada al carrer de la Concepció, núm. 10.

6. Setmanari *Llevar*, 22-3-1903.

7. Setmanari *Llevar*, 3-5-1903.

ven els estius⁸ i, generalment, eren acompanyades per la música d'un piano (els mestres Juli Garreta, Josep Maria Vilà i Ramon Novi foren intèrprets habituals en els cinemes guixolencs, fins als anys vint) i pels comentaris d'un entès (cal recordar que, en aquella època, molta gent no sabia llegir). Pel que sembla, a Sant Feliu aquest entès era un tal Antoni Cofan (Cufan, li deien), personatge molt popular, ja que fou un dels fundadors del primitiu grup teatral d'aficionats Romea i, anys més tard va actuar a la secció teatral –que finalment dirigiria– de l'Orfeó Gesòria (el grup líric més popular de la història escènica guixolencs).

El primer competidor de Vilallonga sorgia pocs mesos després. Concretament, el mes de juliol, el Cinematògraf Polak, de Wolf Polak, que el 1901 havia debutat a Girona, s'instal·lava també al passeig del Mar⁹. Precisament, d'aquest local tracta un article del setmanari *L'Avi Muné* amb data 1-8-1918, gràcies al qual sabem quelcom més de les interioritats dels cinemes d'aquella època. Diu el següent: "Al desaparèixer les atraccions de les barraques vingueren els primers cines ambulants. Aquests passaren a ésser el «clou» de la Festa i era de veure com la gent de totes les classes socials s'empenyien per entrar-hi. Davant del vestíbul de cinema Polak, tan bon punt s'obria, s'hi aplegava una bona gentada per a escoltar el cèlebre orgue elèctric que feia més soroll que una banda de regiment. L'admiració del públic era compartida entre el orgue i el motor, que al seu costat, donava la corrent per a les bombetes i els dos arcs voltaics que il·luminaven la entrada esplèndidament. L'èxit d'aquest cine fou degut a demés de la riquesa de què féu gala, a la presentació de les primeres pel·lícules de cert metratge i d'argument un xic seriós. Recordem entre les de més èxit la de «Un viaje a la luna», basada en la novel·la de Juli Verne, que es repetí moltes vegades. També sortiren per aquell temps les pel·lícules còmiques, quin truc especial eren la trencadissa i les corredisses de la mainada darrera del protagonista. El cine Polak fou el que introduí a Sant Feliu l'espectacle de les «varietés» debutant-hi en la seva darrera època un parell de ballarines, esdeveniment que aixecà moltes protestes entre els concurrents que alguns anys més tard omplirien, donant-hi el mateix espectacle i sense protestes, el «salón Novedades». No podem deixar de parlar tampoc de la barraca d'en Tur, contemporani d'en Polak. Aquesta barraca que es convertí en cine, recollí al principi molts diners amb el teatre de «fantoques», format per diferents quadres. Tot aquest món que ens visitava cada any pels volts de la Festa Major ha desaparegut completament i amb ell hem deixat de veure aquella filera de barraques que amb els envelats emplenaven el passeig des de els Nois fins a la riera del Monestir".

Tornant a Vilallonga, fins el 1905 continuà exhibint pel·lícules en el cinematògraf del passeig del Mar –també ho féu el cinematògraf d'en Polak i, només aquell estiu, un altre que la premsa bateja com Cinematògraf Edison–, amb contínues millores dels aparells de projecció, segons reflecteix la premsa de l'època.

El teatre-cinema Vidal (a partir del 1910 batejat com Novedades).

L'edifici del cinema Lons'or a l'actualitat.

Programa del cinema Guixolense, 4-1-1910.

• ELS PRIMERS LOCALS ESTABLES

Pels volts del mes de juny de 1905, Josep Molons i Torrens, veí de Barcelona amb residència a la nostra ciutat, va llogar una sala d'espectacles, al carrer dels Guixols, núm. 8-9, entre la casa Ball-llovera i la d'en Modest Bosch (cal Realillo), que va reconvertir en un cinematògraf, sota el nom de Cinematògraf Guixolense¹⁰. Ens trobem, doncs, davant el primer local estable, condicionat per a projeccions cinematogràfiques, construït a Sant Feliu.

La resposta de Vilallonga no es va fer esperar gaire. Així, el 24 de març de 1906, inaugurava el segon cinematògraf fix a la nostra ciutat, situat també al passeig dels Guixols i batejat amb el nom de Cinematògraf Lons'or¹¹. Com a complement dels films, Vilallonga aprofitava la gran pantalla per projectar fotografies, amb una finalitat publicitària del seu treball de fotògraf. Així mateix, de tant en tant, oferia

8. Entre 1903 i 1905, la duració de les projeccions fou molt variada. Generalment anava d'abril a setembre, però, alguna vegada, es va avançar o endarrerir.

9. Setmanari *Llevor*, 5-7-1903: "S'està instal·lant en lo passeig del Mar un nou cinematògraf".

10. Bussot i Liñón, Gerard. *Perspectives entorn dels cent anys de cinema a Sant Feliu de Guixols*. Sant Feliu de Guixols: Ajuntament, 1995. Capítol: "Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques", pàg. 5.

11. Setmanari *Llevor*, 24-3-1906: "Aquesta nit tindrà lloc la inauguració d'un cinematògraf instal·lat al passeig dels Guixols". Aquest local estava situat en un magatzem, avui encara existent, del carrer Sant Sebastià.

Barraca de fira en un lloc indeterminat.

recitals de cantants d'òpera o altres espectacles¹². La implantació dels cinemes fixos comportà allargar la temporada a tot l'any i oferir una varietat de pel·lícules molt més gran, amb el consegüent augment de públic i de taquilla.

L'èxit del cinema a Sant Feliu no passà desapercbut per a persones amb capital, desitjoses d'invertir en el nou espectacle de masses. En la sessió de l'Ajuntament del 17 de juliol de 1906, un tal Vicente Espelt, veí de Manresa, demanava permís per a construir un local, destinat a l'exhibició cinematogràfica, a l'edifici situat al passeig del Mar, núm. 4, propietat del fuster guixolenc Baldomero Nasplesa. D'acord amb el projecte i el croquis presentats, la fatxada seria construïda de fusta. En la mateixa sol·licitud es demanava permís per a instal·lar un motor a gas, de sis cavalls de força, destinat a fer funcionar l'aparell de projecció. El permís fou concedit en la sessió de la setmana següent (27-7-1906), a títol precari, a l'espera de les inspeccions que l'Ajuntament considerés oportunes. La primera notícia del funcionament del nou local, batejat com Cinematògraf Internacional, la podem llegir en el número del setmanari *Llevor* del 15 de setembre de 1906: "També aquest té anunciat un atractiu programa que sens dubte atraurà gran concurrència". El mes de desembre va projectar una pel·lícula que, segons la premsa, causà sensació, *Otel·lo* o *l'alarb de Venècia*.

Mentrestant, el cinema Lons'or, propietat de Martí Vilallonga, continuava entretenint els guixolencs amb films com *Il romanzo di un Pierrot*, amb plens continus, principalment durant els dies de la Festa Major. I l'altre cinema guixolenc, el Guixolense, l'agost del 1906 sol·licitava el corresponent permís a l'Ajuntament per a fer millores a l'interior del local.

El mes de desembre de 1906, un cinema nou s'afegí als tres existents. En aquest cas no es tractava d'una nova construcció, sinó de la reconversió d'un teatre en teatre-cinema. En efecte, el teatre Vidal, inaugurat cinc anys abans, sol·licità permís per a instal·lar un cinematògraf, amb el propòsit de poder-lo inaugurar la vetlla de Nadal. La inauguració va tenir lloc el diumenge 23 de desembre de 1906, amb un suggeritiu i interessant programa. El propietari del local era Salvador Vidal i Vicens, un hisendat i industrial

del suro nascut a Sant Feliu el 1872 que tenia el seu domicili al passeig dels Guíxols, núm. 10.

Si fins l'any 1905 Sant Feliu gaudia del cinema solament durant els mesos d'estiu, en locals sense les més mínimes condicions de sonoritat i seguretat, al final de 1906 podia presumir de comptar amb quatre cinemes, tots ells en locals fixos i amb una programació que s'allargava a gairebé tot l'any. La temporada començava el mes de setembre i s'allargava fins a final de juny, descansant per les festes de carnaval (durant el carnestoltes d'aquella època, tots els espectacles s'aturaven, excepte els balls. El Goula, el Vidal, el Lloveras es convertien, per uns dies, en el centre de la bullícia i la gatzara). A l'estiu, els cinemes tancaven. Una notícia de la premsa del mes de febrer de 1907, donava fe de la bona salut d'aquest espectacle¹³: "Per avui dissabte i demà diumenge els cinematògrafs Lons'or, Internacional y Vidal preparen uns escollits programes, que, creiem, seran de l'agrado del nombrós públic aficionat an aqueixos espectacles".

Durant els primers mesos de l'any 1907, la premsa de Sant Feliu de Guíxols anava desgranant notícies dels cinemes guixolencs existents, malgrat que es limitava a fer-ne publicitat, sense mencionar la programació. Malauradament, aquest oblit ens priva de tenir notícia de les pel·lícules representades en aquells anys. Per altra banda, l'absència de qualsevol referència al Cinematògrafo Internacional a partir del mes de febrer em fa suposar que va tancar portes.

El creixent interès que despertava el cinema a la població guixolenc, amb continus plens en totes les sessions, va fer decidir el guixolenc Joan Alsina i Pou (fill de qui havia comprat, anys enrere, el vell teatre Alsina) a comprar les finques núm. 17, 19 i 21, situades a la rambla Vidal, amb la finalitat de construir-hi un cinema de gran categoria. La corresponent sol·licitud a l'Ajuntament fou cursada el 16 d'abril de 1907, i se n'aprovà la llicència d'obres una setmana més tard. La inauguració del Cineorama va tenir lloc el dia 7 de desembre de 1907, segons una notícia del setmanari *Llevor*: "Avui s'inaugurarà el gran Cinematògraf Cineorama, que segons els programes serà un veritable aconxeixement pel públic"; la notícia, tanmateix, no informava de les pel·lícules projectades. Si Joan Alsina era el propietari, l'empresari encarregat de fer rutllar el local fou l'industrial fuster Agustí Brugada i Rifà, germà del conegut industrial surer Tomàs Brugada.

A la mateixa època, el cinematògraf Guixolense, situat al passeig dels Guíxols núm. 8 i 9, es traslladava al local del teatre Goula, que, d'aquesta manera, s'iniciava en el món cinematogràfic. L'empresari que portaria el local fins la seva clausura l'any 1912 fou, igual que en el cas del Cineorama, Agustí Brugada i Rifà.

A punt de finalitzar la primera dècada del segle XX, Sant Feliu, una ciutat que llavors es trobava dins una dinàmica de gran vitalitat, disposava de quatre cinemes en ple funcionament (Lons'or, Guixolense, Vidal i Cineorama), fet que la convertia en una de les ciutats pioneres de Catalunya.

AGUSTÍ ROLDÓS
Investigador

¹². Setmanari *Llevor*, 28-4-1906: "Continua aquest veient-se molt animat, darrerament s'exhibí una pel·lícula representant la vida d'en Napoleón que fou molt de l'agrado del públic". 19-5-1906: "Cinematògrafo Lons'or. Continua aquest veient-se molt concorregut, degut principalment a la gran variació de pel·lícules, alguns d'elles de força bon gust. S'estan exhibint des de fa ja algunes setmanes vistes fixes, degudes a l'actiu y intel·ligent fotògraf d'aquesta ciutat, en Martí Vilallonga". 9-6-1906: "Un tenor cantà una part de l'òpera «Africana», amb molt poc encert".

¹³. Setmanari *Llevor*, 2-2-1907.

Agustí Calvet, Gaziel i Salvador Albert i Pey: una vella amistat

ÀNGEL JIMÉNEZ

En el llibre recentment publicat per l'Arxiu Municipal Franquisme i repressió a Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra, del qual són autors cinc membres del GREF, hi ha encara moltes dades –sobretot pel que fa a la repressió directa– que han quedat al tinter. Per això aprofito aquesta publicació dedicada, en part, a Agustí Calvet per a donar a conèixer un detall més de la repressió que afectà ambdues personalitats: Gaziel i Salvador Albert i Pey, i també de la seva vella amistat.

Dos casos lleugerament simptomàtics –per contradictoris– de la repressió del franquisme varen ser els expedients de responsabilitats polítiques que recaigueren sobre Agustí Calvet i Pascual, Gaziel, i sobre Rafael Patxot i Jubert, dos guixolencs que residien a Barcelona, que s'exiliaren per tal d'evitar la repressió republicana i que encara conservaven certs lligams i alguna propietat a Sant Feliu de Guíxols. Mentre que el primer retornà al país, el darrer –Patxot– romangué a l'exili suís. Pel que fa al de Gaziel, Manuel Llanas n'ha estudiat perfectament el cas¹. Cal tenir present que Gaziel,

director aleshores de *La Vanguardia*, va ser un del centenar de catalans que van signar la declaració de suport als militars sublevats el 1936². Però aquesta firma de suport al dictador li serví de ben poc a Agustí Calvet quan, acabada la guerra, retornà a Espanya.

Ja era a Madrid quan se li va obrir un expedient el 20 de febrer de 1940, que no va es va fer públic fins al 8 de novembre del mateix any en el *Boletín Oficial de la Provincia de Barcelona*. L'1 de febrer de 1941, el jutjat militar número 4 de Capitanía General de Barcelona iniciava les actuacions d'un procediment *sumarísimo ordinario* contra Gaziel pel delictes d'auxi-

Salvador Albert i Pey, ambaixador de Bèlgica (1931-1934).

A l'esquerra, Gaziel enmig dels seus preferits: el mar i Sant Feliu, estiu de 1963 (Proc.: Narcís Masferrer).

1. LLANAS, M. *Gaziel: vida, periodisme i literatura*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998, p. 306 i s.

2. RIQUEL, Borja de. "Un document excepcional: la declaració de suport als militars sublevats el 1936 d'un centenar de catalans", dins DD. AA, *Miscel·lània d'homenatge a Josep Benet*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991. Vegeu també RIQUEL, B. *L'últim Cambó (1936-1947). La dreta catalanista davant la guerra civil i el franquisme*. Vic: Eumo Editorial, 1996.

18 INFORMATIU DE L'ARXIU · MUSEU · EDUCACIÓ · BIBLIOTECA L'ARJAU

Salvador Albert va ser sentenciat a reclusió perpètua i no a pena de mort com s'havia escrit

sava de ser maçó –encara que ell ho negà en l'atestat de la primera causa, de jove havia pertangut a la lògia Gesoria de Sant Feliu⁴– i d'assessor del Comitè de Ventalló, on figurava el seu fill Francesc. Els informes acusadors procedien tots de Figueres i de Ventalló. Salvador Albert, doncs, va ser sentenciat a reclusió perpètua i no a pena de mort com s'havia escrit. D'entre les personalitats polítiques de Sant Feliu, Irla, Isgleas i Albert, només aquest darrer no va fugir del seu país. No hi havia cap raó –semblava– per a haver-ho de fer. De manera que, en entrar les tropes d'ocupació, era a la seva casa de Ventalló, amb la seva esposa, on havia restat reclus, inactiu políticament, durant tota la guerra⁵. Espiritualment o ideològicament, però, es mantingué fidel a la república i es manifestà en contra dels militars que havien iniciat aquella guerra. El seu condol per les víctimes guixolenques del bombardeig ho palesa.

De tota manera, val la pena recopilar alguns records dels seus amics. Poc després de l'afusellament de Carles Rahola, Salvador Albert ingressà a la presó de Girona. Assabentat d'aquella trista notícia, volgué ocupar el lloc del seu amic finat, cosa que finalment obtingué. "Aquest és el meu lloc!" exclamà.

El poeta i amic Octavi Saltor explicava que, en el consell de guerra, barrejat amb altres detinguts, el fiscal militar demanà per a ell tres penes de mort. El militar defensor d'ofici (un alferes provisional del cos jurídic) es limità a suplicar: "que sólo le pongan una".

Albert, empresonat –segons Saltor–, tingué l'oportunitat de defensar-se amb la convincent oratòria del poeta i experimentat parlamentari. Convincent perquè, a la mateixa sentència, ja hi figurà la commutació de la pena de mort.

Mentre era a la presó, li proposaren que demanés la revisió de la seva causa. L'estat físic del vell republicà i les influències de personalitats franquistes (el governador civil de la província Antonio Federico de Correa Véglison) i d'amics ben situats i considerats, com el mateix Gaziell (aleshores col·laborador de l'ambaixador franquista a Brussel·les), podien fer que fàcilment n'aconseguís l'absolució.

Però la consciència demòcrata de Salvador Albert no es rebaixava fins al punt d'haver de reconèixer unes autoritats imposades. "Jo no puc adreçar una petició a un poder públic que no acato". Preferí continuar essent un presidiari més. Només l'edat canvià la seva condició i, mercès a un nou decret, pogué "gaudir" de presó atenuada en un domicili privat, a

Cerdanyola del Vallès, ja que tenia setanta anys.

Abans d'això, però, a Salvador Albert se li obrí un segon expedient on se l'acusava de ser membre de la francmaçoneria i, per tant, víctima de la Llei de Repressió de la Maçoneria i el Comunisme de l'1 de març de 1940. El judici corresponent tindria lloc a Madrid, motiu pel qual el van traslladar a la presó provincial de Madrid –concretament a la infermeria, sala San José–, a finals de 1942.

Des d'allà, es van cartejar Salvador Albert i Gaziell.

• PRESÓ DE MADRID (6 DE DESEMBRE DE 1942): CARTA DE SALVADOR ALBERT A GAZIEL

"Muy querido amigo Calvet: Su carta de 25 ppdo. Me causó una inmensa alegría. Deseo que la presente halle a V. y a los suyos en perfecta salud. Yo sigo algo mejor. Respecto a su amable propósito, en cierta ocasión me negué a firmar una carta dirigida a un abogado de ésa, de contenido análogo. Y entonces no estaba, como ahora, pendiente de un nuevo juicio en virtud de la causa que el Juzgado nº Tres del Tribunal especial

Els sobres de la correspondència d'Agustí Calvet i Salvador Albert, el 1942. (Proc.: Documentació familiar)

3. JIMÉNEZ, A., "La repressió directa", dins *FRANQUISME i REPRESSIÓ a Sant Feliu de Guíxols durant la postguerra*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i Diputació de Girona, 2006.

4. AH de la Guerra Civil (Salamanca). Maçoneria.

5. Per abordar aquesta qüestió, seguim ben de prop el que n'ha escrit Octavi Saltor –poc sospitós de roig, ja que és conegut el seu suport inicial al bàndol franquista (Vilanova, F. "Les diferències entre la Verdad Histórica i el Maniqueísmo, un exemple", dins *L'Avenc*, 178, febrer, 1994) – en *L'obra Poètica de Salvador Albert*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1980.

para represión de la Masonería y del Comunismo contra mi basada en los siguientes cargos:

1º Haber ingresado en la Masonería en Palamós en 1888 u 89.- 2º Haberme afiliado en 1914 a la Logia "Gesoria" de San Feliu.- 3º Haber alcanzado el grado 3º y desempeñado el cargo de orador adjunto.- 4º No haberme dado de baja.- Contesté a lo 1º.- Ser cierto; pero me di de baja poco tiempo después; al 2º.- Ni una

La làpida del nínxol on és enterrat Salvador Albert, al cementiri de Cerdanyola del Vallès.

Vista general del cementiri de Cerdanyola del Vallès, pels volts de 1975.

sola vez hice acto de presencia en la Logia "Gesoria", i [sic] al 3º.- No tenía conocimiento de haber alcanzado el 3º grado ni pude ejercer funciones de orador por el motivo expuesto en el anterior apartado; al 4º.- Nunca me consideré miembro de la mencionada Logia.- Sin embargo tan grande es mi deseo de complacerle en esto como en todo, que escribiré una carta de referencia por si V. no cree necesario, antes de hacer uso de ella, esperar el fallo que aclare mi situación. Inútil es decir que espero con viva impaciencia su anunciada visita, advirtiéndole, para su gobierno, que sólo puedo comunicar los sábados. No puedo pasar de la 12ª línea.- Cordiales saludos a su esposa e hija y para V. un fuerte abrazo de su agradecido amigo. S. Albert".

Aquesta carta era la resposta a una altra de "l'amic Calvet" que li havia enviat el 23 de novembre. Alguns dies després, en vigílies de Nadal, Gaziol enviava una nova carta a l'amic que encara era a la presó. En desconeixem el contingut.

• L'EXPEDIENT QUE ENCAUSAVA SALVADOR ALBERT, PER HAVER TROBAT EL SEU NOM EN ELS REGISTRES DE LA MAÇONERIA

En una de les meves visites a l'Archivo Nacional de Salamanca (1985), a la secció de maçoneria, hi vaig trobar l'expedient personal de Salvador Albert (LI. nº. 361/10).

Efectivament, com el mateix Albert apunta en la seva carta a Gaziell, els repressors van trobar que ell figurava en les pàgines 246 i 332 del llibre titulat *Masonería al desnudo*.

Amb el nom simbòlic de Castelar (1r grau d'aprenent maçó en la lògia Redención 74, de Palamós...) figurava com a membre actiu en el quadre lògic amb data 1 de gener de 1891⁶.

Però en un altre lloc del mateix expedient es diu que Albert constava "En Cuadro de la Logia Redención nº 74 de los vall.: de Palamós de fecha 22 de septiembre de 1888. "Castelar", Grado 1º. Edad: 21. Estado: soltero. Profesión: Empleado. Palamós".

Més tard, el 1915, i sota el mateix nom simbòlic de Castelar, figurava en el quadre de la lògia Gesoria exercint el càrrec d'orador adjunt. Hi constava que era casat i que la seva professió era la de professor.

Un any abans, figurava en la pàgina 5 de *Información del Grande Oriente Espanyol*, núm. 271, amb data del mes de novembre de 1914. També apareixia a la pàgina 16 del número 75 del *Boletín Oficial de la Gran Logia Catalana Balear*, d'octubre de 1914.

En una carta, datada el 4 d'abril de 1918, de Josep Matamala –de la Gran Lògia Regional Catalana Balear– adreçada al gran secretari del Gran Oriente Español José Lescurra, hi llegim "*Le agradecería infinito que indicara al h.: Barriobero⁷, que procurase avistarse en el Congreso con el Diputado Salvador Albert simb. Castelar [...]. A ver si le animan y estos hh.: de "GESORIA" se ponen a trabajar de veras [...]*".

Aquesta carta, doncs, dóna a entendre que la lògia maçònica de Sant Feliu era molt poc activa, i ve a confirmar una impressió que teníem.

Totes aquestes dades quedaren recollides en el sumari núm. 995/42 del Jutjat núm. 3, corresponent al 4057 del tribunal especial per a la repressió de la maçoneria i del comunisme que presidia el general Saliquet⁸, i que es reuní a Madrid el dia 8 de febrer de 1943. La sentència contra Salvador Albert, després dels clàssics gerundis –*resultando i considerando*– es la següent:

"FALLAMOS: que debemos condenar y condenamos al procesado Salvador Albert Pey, como comprendido en el art. 8º de la Ley 1º de Marzo de 1940, a la sanción de inhabilitación absoluta perpetua para el ejercicio del cu-alquier cargo del Estado, Corporaciones Públicas u Oficiales, Entidades Subvencionadas y Empresas Concesionarias, Gerencias y Consejos de Administración, así como cargos de confianza, mando y dirección de las mismas, separándole definitivamente de los aludidos cargos. Para la fijación de responsabilidades civiles remítanse testimonios de esta sentencia al Excmo. Sr. Presidente del Tribunal Nacional de Responsabilidades Políticas. Notifíquese al Sr. Fiscal y al procesado y así por esta nuestra sentencia lo pronunciamos, mandamos y firmamos".

Pocs dies després, Albert ja era al seu domicili al carrer de Santa Teresa de Cerdanyola del Vallès, on morí el 13 de setembre de 1944 i hi és enterrat, sota una llosa amb un dibuix gravat del poeta gironí J. Tharrats. Gaziell i el poeta Octavi Saltor foren els marmessors literaris del poeta, per la qual cosa deduïm que Gaziell coneixia molt bé la producció literària de Salvador Albert.

• MALGRAT TOT, ERA UNA VELLA AMISTAT

"Pro l'Albert, home d'esquerra, va ser, apuntant més alt, el líric més musical que ha donat la nostra terra".

(Gaziell en els seus *Goigs de Sant Feliu de Guíxols*)

6. Segons Josep Clara, s'hi inicià el 16 de juny de 1890. Vegeu "Els maçons de Sant Feliu de Guíxols", dins *Revista de Girona*, núm. 111, 2n trimestre de 1985.

7. Eduardo Barriobero Herrán, "vice gran maestro y gran maestro interino del Gran Oriente Español, aleshores diputat a Corts.

8. Andrés Saliquet Zumeta. Els vocals eren González Olivares, el general Borbón i Pradera.

Aplec d'homenatge a Salvador Albert en ser elegit diputat. Platja de Sant Pol, 1910.

Entre Gaziell i Salvador Albert hi va haver sempre un sentiment d'estimació mútua

Tal com ens deixen entreveure els versos citats de Gaziell, a pesar de totes les distàncies –en edat i ideologia–, entre les dues personalitats ganxones hi havia una estreta relació i un evident sentiment d'estima, fins i tot en circumstàncies tan difícils, com les que imposà el franquisme.

Gaziell considerava que Albert era ganxo, en escriure: "Sant Feliu, en canvi, ha plasmat un estol d'esperits que són d'una mena ben diferent. Per dir-ho, en un mot, que tots ciutadegen. L'astrònom Patxot, l'erudit Casas, el sensitiu i musical Salvador Albert (fill de Palamós, però pastat i fet a Sant Feliu) i el més curiós de tots, Juli Garreta".

Gaziell va viure el 1910 –com tot els guixolencs, habitants del Baix Empordà– el fort impacte que va causar la derrota electoral de Francesc Cambó i Batlle, líder de la Lliga Catalana: la figura política més destacada de tot el catalanisme. Però el més colpidor és que va perdre escandalosament a casa seva –al districte electoral del baix Empordà–, i davant d'un polític pràcticament desconegut, "un home obscur, un modest polític".

Gaziell va rebre aquesta estranya nova a Madrid, i davant del seu oncle Pere Pascual i Bager, un

conservador catalanista –manifestament enemic d'Albert–, que en saber-ho va tenir el disgust més gran de la vida.

Tot això Gaziell ho explica amb molta gràcia a *Tots els camins duen a Roma*.

L'any 1925, a *La Vanguardia* Gaziell va publicar un article de lloança de la poesia d'Albert on, alhora, criticava l'oblit de l'escriptor guixolenc d'adopció⁹, i n'analitzava les possibles causes. Entre d'altres, tornava a sorgir aquella famosa victòria electoral sobre Cambó i que el catalanisme barceloní mai no va perdonar a Salvador Albert. Arran d'aquest article, esclatà una agra polèmica, i s'arribà a qualificar Gaziell de botifler. Salvador Albert, n'era només el pretext¹⁰.

ÀNGEL JIMÉNEZ

Arxiu Municipal

8. Aquest centralisme cultural de Barcelona que mirava amb un cert menyspreu els escriptors i periodistes de petites ciutats va ser motiu també d'una altra polèmica entre Bosch i Viola i Josep Pla.

10. LLANAS, M. *Op. cit.*, p. 197-201.

Gaziel i Serra Hunter, opositors

MIQUEL VERDAGUER

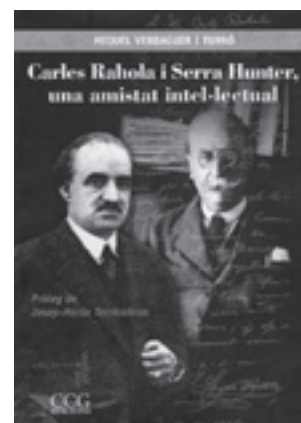
De les oposicions de Gaziel per obtenir una plaça de catedràtic d'història de la filosofia a la facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, en parla el mateix Agustí Calvet en les seves memòries. Tots els camins duen a Roma, en parla breument el seu biògraf Manuel Llanas i en va parlar l'Àngel Jiménez en comentar una carta del canonge Jaume Collell de Vic on s'interessava per les seves oposicions (L'ARJAU, núm. 47, novembre de 2003). L'article que segueix hi aporta noves inèdites.

Què poden tenir en comú la vida d'un periodista i assagista, nat a Sant Feliu de Guíxols l'any 1887, i la d'un polític i filòsof, nat a Manresa l'any 1878? L'assagista i periodista és l'Agustí Calvet i Pascual, conegut amb el pseudònim de Gaziel i el polític i filòsof, Jaume Serra Hunter. Aquest últim, el mes de setembre de 1896 es va matricular a les facultats de Filosofia i Lletres i de Dret. Tot i que el seu pare volia que estudiés Dret, ell es va decantar per la Filosofia. Per la seva part, l'Agustí Calvet va començar els estudis de Dret el 1903, estudis que posteriorment va abandonar, de manera que es va decidir també pels estudis de Filosofia. Ambdós es van doctorar a Madrid: Serra Hunter, l'any 1909 i Gaziel, l'any 1914. El mes de novembre de 1909, Gaziel va començar a treballar com a periodista polític al diari *La Veu de Catalunya*, mentre que Serra Hunter realitzava un extens periple que el va dur a concursar en diverses oposicions i a treballar en diversos instituts.

Va ser convocat un concurs d'oposició per a obtenir una plaça de catedràtic d'història de la filosofia a la facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona. El tribunal d'aquesta convocatòria estava format pels següents senyors: Don Eduardo de Hinojosa, —conseller d'Instrucció Pública en aquella època—, que va actuar com a president; Don Pedro María López, Don José de Castro i Don Juan Zaragoza, que van actuar com a vocals, i Don Adolfo Bonilla, que va actuar com a secretari. En una acta de la Subsecretaria del Ministerio de la Instrucción Pública y Bellas Artes figurava que havien presentat instància per a concursar-hi dotze opositors, entre els quals hi havia Gaziel i Serra Hunter. A l'hora de la veritat, però, només cinc opositors s'hi van presentar, segons l'acta aixecada pel secretari del tribunal, el Sr. Adolfo Bonilla, el 8 d'abril de 1913. El tribunal es va reunir en diverses ocasions per tal de complir amb els tràmits legals que requeria la convocatòria de la plaça vacant de catedràtic. El dia 15 de març de 1913, quedava fixat el llistat de temes que entrarien dins l'exercici d'oposició. N'eren un total de 120 i es van donar a conèixer als opositors vuit dies abans de començar el primer exercici de les proves. El dia 27 de març de 1913, després de la renúncia presentada pels opositors Don José Velasco García i

Don Arturo Masriera i Colomer, el tribunal va cridar la resta d'opositors. Un d'ells, de les 120 boles que hi havia a l'urna, en va extreure dues. Les boles extretes corresponien als temes 7 i 73, que duïen els títols següents: "La filosofía en el Egipto. Consideración especial de las doctrinas éticas" i "Relaciones entre la filosofía de Spinoza y la de Descartes". Quan va començar aquest primer exercici eren les 11.15 del matí, i els opositors disposaven, segons el reglament, de quatre hores per a realitzar-lo. El tribunal va citar els opositors per tal que llegissin l'exercici realitzat el dia anterior, l'endemà, dia 28 de març —seguint l'ordre de presentació de les instàncies per a concursar en aquestes oposicions. El segon exercici va ser convocat pel dia 29, a les set de la tarda. Aquest dia va ser cridat a verificar el seu segon exercici l'opositor Agustí Calvet i Pascual. Gaziel va extreure cinc boles de l'urna. Eren els números 3, 8, 37, 67 i 110. En l'exposició oral d'aquests temes va invertir 33 minuts, o sigui des de les 7 i 32 minuts fins a les 8 i 5 minuts. El dia 31 de març va ser cridat Jaume Serra Hunter. Ell va extreure cinc boles amb els números 25, 48, 68, 77 i 78. Va invertir una hora justa en l'exposició d'aquests temes, entre les 4 i les 5 de la tarda. Després van anar passant la resta d'opositors. Al final, el president del tribunal va citar els opositors pel dia 31, a les 11 del matí per a realitzar el tercer exercici. Però Agustí Calvet ja no es va presentar a aquesta prova. Després d'haver transcorregut mitja hora des de l'inici de la convocatòria, i tal com marcava l'article 22 del reglament, el president del tribunal va declarar Gaziel exclòs de les oposicions. A la fi de tots els exercicis duts a terme pels opositors, i en votació nominal pública, va ser designat l'opositor que havia guanyat la càtedra d'Història de la Filosofia de la Universitat de Barcelona. Tant el secretari, Sr. Bonilla, com els vocals, Srs. Zaragoza, Castro i López, com el president Sr. Hinojosa, van votar Jaume Serra Hunter; hi va haver unanimitat de vots a favor seu. Així doncs, la plaça per la qual havien competit Serra Hunter i Gaziel, entre altres, se la va adjudicar finalment el primer.

MIQUEL VERDAGUER
Llicenciat en Filosofia

Portada del llibre publicat recentment per l'autor d'aquest article.

Gaziell, avui encara, amb Sagarra i Pla

ÀNGEL JIMÉNEZ

A mesura que un es fa gran i les ombres tardorenques envaeixen la seva vida, també es poden anar descobrint noves pautes per trobar-hi el sentit i experiències d'altres bel·leses, que ens poden renovar interiorment.

Gaziell i Josep M. Cruzet, al camí de Tossa. (Proc.: Biblioteca de Catalunya)
A l'altra pàgina, Gaziell assegut a la biblioteca de casa seva. (Proc.: Biblioteca de Catalunya)

En el meu cas, el plaer de rellegir amb més temps i serenor ha esdevingut un autèntic goig. Les *Memòries* de Sagarra i *El quadern gris* de Josep Pla són dos llibres que tinc sempre ben a prop –com la Bíblia– per anar-ne degustant tastets.

Un, amb l'espontaneïtat brillant de la seva prosa, i l'altre, amb l'aparent simplicitat del seu dietari, parlen de l'Agustí Calvet –en Gaziell–, d'aquest “empordanès afrancesat, finíssim ponderat, d'una sornegueria acadèmica, ha escrit cròniques magnífiques”,

segons Pla. I he de reconèixer que el tercer prosista català que més em fa gaudir amb la lectura repetida dels seus escrits és l'autor de *Tots els camins duen a Roma* i *Sant Feliu de la Costa Brava*. La prosa d'Agustí Calvet, un xic tardana, no té la simplicitat elaborada ni la naturalitat de la de Sagarra. Però, en canvi, té una extraordinària capacitat expressiva, i recursos com l'adjectivació i el símil donen una gràcia especial als seus escrits.

No hi ha dubte que tots tres eren uns extraordinaris conversadors, que coneixien perfectament la llengua

Gaziel, al mig, en un mirador de S'Agaró. (Proc.: Biblioteca de Catalunya)

A l'altra pàgina, façana de la casa del carrer Maragall on Gaziel visqué els primers anys de la seva vida. (Foto: Jordi S. Carrera)

La prosa de Gaziel té una extraordinària capacitat expressiva

i que, com en l'ordre lògic de la seva parla senzilla, sabien triar encertadament un article, un substantiu, un verb i un predicat –un darrere l'altre– i aconseguien matisar-los adequadament amb els adjectius i els adverbis pertinents.

Però aquesta prosa poètica, amb un cert ritme, dels quals els tres escriptors eren unes mestres, i que és tan fàcil d'explicar o analitzar, no és gens fàcil de concebre.

Sagarra, Pla i Gaziel eren escriptors i periodistes que tenien l'objectiu permanent de fer-se entendre mitjançant un llenguatge planer.

Bé, tot i la meva preferència a fer una lectura ben feta de *Tots els camins duen a Roma*, he de reconèixer l'impacte i la influència que el llibre de Gaziel *Sant Feliu de la Costa Brava* ha causat entre els "guixolencs sense aigualir", segons expressió d'Eduard Bardas¹. Exhaustiva l'edició de l'editorial Aedos, continua sent un llibre molt buscat –i millor pagat– a les llibreries de vell.

El cas és que l'escriptor guixolenc, primer al llibre *Una vila del vuit-cents (Sant Feliu de Guíxols)* i després al *Sant Feliu de la Costa Brava*, hi descriu, i també lamenta, la pèrdua d'un petit paradís: la ciutat del litoral on va néixer i on estiuejava. En realitat, en aquesta obra –escrita seixanta anys després, a Madrid–, plasma l'expressió d'uns records de la terra on va néixer el 1887. La família de Gaziel havia abandonat Sant Feliu en la millor època de la indústria surera, quan el petit Agustí Calvet tenia tot just sis anys. És evident l'enyor d'una arcàdia, ràpidament superada per l'acceleració de la història. El fons o discurs sub-

jacent és que la ciència, la tècnica i la maquinària ho canvia i malmena tot: l'artesania del tap de suro es transformà i, amb ella, s'esvaï aquella mena de xauxa social que, de menut, havia sentit explicar.

L'escriptor, ja adult, havia retornat en temps de vacances a la seva ciutat natal. Allí resseguia, amb un sentiment ben guardat en un racó de la memòria, els espais de les seves vivències i revivia els records fragmentaris, –a voltes, amb certes notes d'imaginació– d'una bona època, la *belle époque*, autèntica, senyorívola: un paradís materialment perdut per als qui encara hi residim, però intensament viu en el record de molts guixolencs allunyats de la seva terra, i també en els lectors de Gaziel.

La realitat ha estat –i és– una altra.

ÀNGEL JIMÉNEZ

Arxiu Municipal

¹ BARDAS, E. *Amb ulls oberts de noi. Records de Sant Feliu de Guíxols dels primers anys de segle*. Barcelona: Publicacions Abadia de Montserrat, 1994.

28

34

Pràctiques d'arqueologia i topografia d'estudiants italians a Sant Feliu de Guíxols

JORDI COLOMEDA

El conveni entre l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, l'Institut Gaudí de la Construcció i l'Escola Elisava és el marc que ha permès iniciar una estada de pràctiques d'estudiants de Topografia i d'auxiliar d'Arqueologia a Sant Feliu de Guíxols de la Scuola Professionale Edile (Firenze-Lecce).

Es dies 25 i 26 de gener es van dur a terme a la sala d'actes del Museu d'Història, al monestir, unes jornades de treball que han reunit representants de les tres entitats que han promogut i liderat el projecte per assolir una Universitat Europea dels Oficis i de les Arts (Université Européenne des Métiers et des Arts, UNIEMA). Aquestes entitats són l'Institut Gaudí de la Construcció, la Fédération Compagnonique Métiers du Bâtiment (Limoges, França), i la Scuola Professionale Edile (Florència, Itàlia). A més d'aquests membres, hi participen també altres entitats que en l'actualitat treballen en el

projecte: l'Escola Elisava (adscrita a la Universitat Pompeu Fabra), la Fundació Universitat Politècnica de Catalunya, i la Generalitat de Catalunya (a través del Departament d'Ensenyament).

L'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, a través del Museu d'Història, s'ha vinculat a aquest projecte mitjançant el conveni amb l'Institut Gaudí de la Construcció i l'Escola Elisava. Es tracta d'un conveni marc que ens ha de permetre col·laborar en camps com la formació en la restauració del patrimoni cultural moble i immoble, la realització d'intervencions

Visita al jaciment d'Ullastret dels alumnes d'arqueologia, amb guiatge de Gabriel de Prado. Foto: N. Sanchiz. MHSFG.

Reunió de la UNIEMA el passat gener, amb representants del ministeri d'educació francès, la Fédération Compagnonique Métiers du Bâtiment, l'Scuola Professionale Edile, Escola Elisava, Dep. d'Educació de la Generalitat de Catalunya, Institut Gaudí de la Construcció, amb assistència dels coordinadors del Museu i del departament d'Urbanisme. Foto: MHSFG.

La ciutat i el museu han acollit dos grups d'estudiants en pràctiques en el marc del programa europeu d'intercanvis Leonardo

arqueològiques i l'acolliment d'estudiants en pràctiques de diferents disciplines.

Sota el soplug de la signatura d'aquest conveni, la ciutat ha acollit dos grups d'estudiants en pràctiques en el marc del programa europeu d'intercanvis Leonardo, que completen aquí la seva formació professional i col·laboren, amb la feina feta, a la realització de diferents projectes guixolencs.

Entre el 26 de febrer i el 17 de març de 2007 han estat portant a terme les seves pràctiques dos grups: un amb vuit estudiants d'auxiliars d'arqueologia i un altre de sis estudiants d'aixecament topogràfic. Els primers han desenvolupat les pràctiques participant en les excavacions arqueològiques realitzades al monestir de Sant Feliu (Escala Nord) i també al poblat ibèric d'Ullastret, que ha acollit a part del grup d'arqueologia en el seu programa d'intervencions arqueològiques. Fonamentalment, han realitzat el tractament del material arqueològic (neteja, siglatge, classificació i emmagatzemament) i han rebut nocions bàsiques de dibuix arqueològic, així com de conservació i restauració de materials que sorgits de la intervenció del monestir realitzada amb motiu de les obres de l'ascensor, al sector denominat Escala Nord. Per torns, els alumnes han pogut realitzar també pràctiques de camp al jaciment d'Ullastret, en col·laboració amb el

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Ullastret. Aquest grup es coordina des del Museu d'Història i ha estat tutoritzat pels tècnics propis, l'arqueòloga directora de l'excavació de l'Escala Nord i els arqueòlegs del MAC-Ullastret.

El segon grup ha portat a terme l'aixecament topogràfic de diferents edificis i espais de la població, i com a elements prioritaris i més importants el palau de l'abat del Monestir (sector sagristia) i el turó dels Guixols (Fortim). Aquest grup es coordina des de l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament.

L'objectiu bàsic de les pràctiques dels vuit alumnes que s'estan formant com a Operario Specializzato in Tecniche di Scavo Archeologico a la Scuola Edile Della Provincia Di Lecce és l'assoliment d'experiència en tasques arqueològiques de camp i de tractament de material arqueològic en un context cultural diferent del propi dels alumnes. D'aquesta manera, han pogut observar les similituds i diferències derivades de la cultura i les particularitats del territori. Per altra banda, els alumnes de l'Scuola Edile de Florència han desenvolupat les diferents fases en aixecament topogràfic, tant d'edificis històrics com d'espais públics amb elements patrimonials (informació històrica, estudi de les necessitats i objectius de l'aixecament i materialització mitjançant diferents tècniques i representació gràfica en 2D i 3D).

El grup dels alumnes de topografia davant l'església amb Lluís López i Albert Pla (tutors), i amb Mn. Jordi Reixach. MHSFG.

Han intervingut en diferents accions de formació o com a tutors de les pràctiques:

Carles Agell

Professor i responsable de restauració de l'Institut Gaudí de la Construcció

Sílvia Alemany

Directora del Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols

Joan Andreu

Arqueòleg. Director Escola-Taller "Les Gavarres". Consell Comarcal

Anna Auger

Arqueòloga responsable de l'excavació a l'escala nord del Monestir

Josep Barber

Empresa constructora Copayba

Jordi Colomeda

Arqueòleg. Tècnic del Museu d'Història

Gerard Cruset

Arqueòleg. Tutor Escola-Taller "Les Gavarres"

Elena Esteva

Membre de la Junta Tècnica del Museu d'Història

Carles Gràcia

Topògraf. Professor Escola Elisava

Susanna Ibars

Restauradora del Museu d'Història

Lluís Lopez

Arquitecte. Cap de l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament

Imma Pont

Suport administratiu de l'àrea d'Urbanisme

Gabriel de Prado

Arqueòleg del MAC-Ullastret

Aurora Martin

Arqueòloga. Directora del MAC-Ullastret

Albert Pla

Arquitecte. Professor de l'Escola Elisava

Meritxell Ramos

Arquitecta. Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Mn. Jordi Reixach

Rector de la parròquia Mare de Déu dels Àngels

Xavier Roca

Equip Tècnic del Museu d'Història

Néstor Sanchiz

Exconservador del Museu d'Història

Maria Àngels Suquet

Arxivera. Arxiu Municipal

JORDI COLOMEDA

Museu d'Història

Restauració de dues taules titulades: Coronatio - confirmatio sententiae i Ecce homo - flagellatio

SUSANNA IBARS

S'ha finalitzat la restauració d'unes pintures del fons del Museu datades de finals del s.XVI - principis del s.XVII. Es tracta de dues taules de temàtica religiosa, on es representen escenes de la Passió.

Probablement, formaven part d'un retaulle més gran, però només tenim constància de l'existència d'aquestes dues peces. No segueixen l'ordre cronològic de les escenes bíbliques. Quant a l'autor d'aquests retaulles, no en sabem res; es tracta d'unes pintures d'origen popular¹.

Actualment, aquestes peces formen part del fons del Museu d'Història de Sant Feliu i es conserven a la re-

serva de fons de la seu principal, al monestir, mentre esperen trobar el seu lloc a la futura sala permanent del Museu dedicada al Monestir.

• INTERVENCIIONS ANTERIORS

La primera intervenció de què tenim constància va ser portada a terme per Mercè Ferré de Simón,

El taller de restauració, a la tercera planta del monestir, obert al públic darrerament en jornades de portes obertes.

¹. CALZADA, J. "Dos Retaules de Sant Feliu de Guíxols", dins *Revista de Girona*, núm. 71.

artista gironina. Es va realitzar aproximadament el 1974. Va estucar i repintar amb oli les zones perdudes i va realitzar un acabat amb una capa gruixuda de vernís.

La segona intervenció coneguda es va realitzar al 1987-88 per part de Carme Sandalines i Eulàlia Aragonès, a través del Servei de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya. En aquesta restauració –molt respectuosa i seguim un criteri molt adequat– es va realitzar una fixació de la capa pictòrica en despeniment, una desinfecció, consolidació, unió de les taules i col·locació de cudornelles. I també es va netejar la capa pictòrica (eliminació de vernissos i repintats), per després envernissar i anivellar les zones perdudes. A més, es féu reintegració pictòrica amb la tècnica de *tratteggio*.

Posteriorment, pels volts del 1989, els retaules es van veure afectats per una inundació ocasionada per unes obres de reforma que es van realitzar dins l'edifici del monestir. Aquest incident va provocar la degradació de la capa pictòrica.

• RESUM DE LA MEMÒRIA D'INTERVENCIÓ

S'inicia el darrer tractament de restauració l'1 juliol de 2004, dins el taller del mateix museu.

Examen organolèptic i diagnòstic

El suport de la taula és de fusta de pi, de tall radial i està compost per dues post unides verticalment i collades per quatre travessers, amb claus de ferro a la manera tradicional.

La fusta presenta degradacions biològiques causades per xilòfags.

També presenta degradacions físicomecàniques, ja que la fusta –com a material higroscòpic que és– està subjecta a moviments de dilatació i de contracció, que són causats pels canvis d'humitat i temperatura, la qual cosa provoca deformacions, esquerdes i pèrdues de suport. Així mateix, hi observem acumulació de pols i pol·lució, nius d'aranyes, taques d'humitat, fongs microscòpics i restes de cal.

L'estat de conservació és regular, ja que la peça està totalment atacada pels insectes, però, malgrat tot, conserva un nucli resistent i no li manquen parts; la taula presenta una petita ondulació i separació a la unió central.

La capa de preparació va ser realitzada amb cola orgànica i una càrrega probablement de sulfat càlcic. És de color blanc i el gruix és desigual, arribant en alguns punts a ser inferior a 1 mm. Realitzada de manera artesanal, cobreix tota la superfície de la cara pintada.

La capa pictòrica està realitzada amb pintura a l'oli, en la qual s'alternen zones de veladures amb zones amb una mica més de gruix com, per exemple, en les dels vestits dels personatges. La pinzellada és uniforme i fina, en general de textura llisa, tot i que, en llocs puntuals, té una mica més de relleu. Hi predominen els tons vermellorsos.

La policromia presenta aixecaments i bosses pràcticament en la totalitat de la seva superfície; tot i això, la pèrdua es mínima. Aquestes degradacions es produeixen quan la capa de preparació perd la seva capacitat d'adhesió i es desintegra, per causes mecàniques, químiques o biològiques (quan la humitat és molt alta, els components orgànics de l'aglutinant de la capa de preparació són un camp de cultiu ideal per als microorganismes), de manera que desapareix la cohesió entre l'aglutinant i la càrrega, la qual cosa provoca aixecaments i bosses a l'interior de la capa de preparació que afecten les capes superiors.

Les reintegracions realitzades anteriorment cobreixen aproximadament un 30%, i es troben en bon estat de conservació en general, tot i que en alguns tons s'observen canvis de coloració, realitzats amb la tècnica del *tratteggio*, amb pigments amb pols i vernís de retoc de la casa Rembrandt. La fixació de la capa pictòrica en la restauració anterior fou realitzada amb

FITXA TÈCNICA

NÚM. D'INVENTARI: 1 i 2
NÚM. DE REGISTRE: 2140 i 2139
MATÈRIA - TÈCNICA: oli sobre fusta
DIMENSIONS: 232,5 x 82
RESTAURADORA: Susanna Ibars Garrofé

Gràcies a la tasca de restauració, s'han corregit els efectes de la degradació que havia sofert

alcohol polivinílic rebaixat amb aigua. Presenta una capa molt fina de vernís, poc uniforme. Es veuen brillantors en algunes zones i manca de vernís en d'altres. L'estat de conservació és dolent, hi ha un aixecament generalitzat de la capa pictòrica que precisa una intervenció urgent.

Procés de conservació i restauració

• Suport

Primerament, s'ha fet una neteja superficial de la pols amb una paletina suau i una neteja de la fusta amb una dissolució amoniacal al 3%, amb ajuda d'una esponja, per tal d'eliminar la brutícia més incrustada.

Posteriorment, es realitza una desinfecció i desinsectació preventiva i curativa.

Per tal de retornar la resistència mecànica a la fusta en els punts on estava debilitada per l'atac biològic, s'impregnen les zones afectades amb una resina acrílica. Es comença amb una concentració molt baixa per tal de facilitar-ne la penetració, i s'acaba el procés amb una de més alta per tal d'aconseguir l'enduriment de la fusta.

Les pèrdues petites de fusta s'han omplert amb Araldit fusta (HV 427 + SV 427).

• Capa pictòrica

La fixació de la capa pictòrica ha estat una intervenció molt delicada, a causa del gran nombre d'aixecaments que hi havia. Cada aixecament de la capa pictòrica s'ha de tractar de manera individual. El procés per aplanar i adherir-ne un és el següent: apliquem el fel de bou per treure la tensió superficial i que l'adhesiu penetri millor; seguidament, l'adhesiu (cola d'esturió) amb pinzell sobre la fissura de l'aixecament i, tot seguit, l'aplanem amb l'espàtula calenta interposant-hi un gruix i paper melinex. Tot seguit, netegem acuradament la superfície de forma mecànica (amb l'ajuda d'una paletina) i química (amb sabó neutre).

La policromia presentava retocs que se sobreposaven a l'obra original: estucs en mal estat que s'han retirat.

S'han reintegrat de forma il·lusionista les llacunes i s'ha aplicat una capa final de protecció de vernís mat amb esprai.

Condicions ambientals després del tractament

Els retaules es troben actualment a les dependències del monestir, dins els magatzems de conservació de peces, amb les condicions ambientals requerides (HR 58%, T 17°-20°, Llum màx. 150 lux, etc.). Aquests magatzems els hem equipat amb nous aparells: l'humidificador (l'aparell que ens regula la humitat relativa i no permet que baixi més del 50%), el deshumidificador (que es posa en funcionament quan la humitat relativa supera el 60%), termohigrògraf (ens marca una gràfica de la humitat relativa i la temperatura que tenim en tot moment per poder fer-ne un seguiment). Les condicions ambientals per aquestes peces són molt importants, ja que variacions brusques d'humitat podrien afectar greument la seva estabilitat i provocar nous aixecaments de capa pictòrica. Està previst que, en un futur proper, es puguin tornar a contemplar a la sala d'exposicions projectada dins del pla director del Monestir.

També voldria agrair al Servei de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya l'ajuda i suport dispensat en les intervencions de conservació i restauració que es porten a terme des del Museu.

SUSANNA IBARS

Museu d'Història

Detall d'un dels retaules, amb l'aspecte anterior i l'aspecte posterior, acabada la darrera restauració.

NOTÍCIES

DEL MUSEU

D'en Jaume Bosch i Cañet

Ja lliurat el material d'aquest L'ARJAU que teniu a les mans, ens arriba la notícia de la inesperada mort del nostre col·laborador Jaume Bosch i Cañet.

En Jaume ha estat des de sempre vinculat a un munt d'associacions guixolenques, especialment a aquelles relacionades amb el patrimoni natural i cultural; des de la seva fundació, l'any 1999, fins al moment actual exercia de president de l'associació Ardenya. Patrimoni i Natura.

En Jaume entenia l'excursionisme com a un moviment associatiu, que s'ha de pronunciar sobre temes actuals com ara l'ecologia, la defensa de la natura i del patrimoni. A aquests deures, hi sumava els elements propis de l'excursionisme –entès en el seu sentit més clàssic i tradicional–, com és l'expressió militant de sentiments catalanistes, d'amor i coneixement del país, de defensa de la llengua i la cultura, de caire científic, històric, folklòric, etc.

Pel fet de ser un bon coneixedor del territori i de la toponímia sovint diferents entitats li demanaven consell (el Museu, però també ensenyants i altres tècnics com són els de Medi Ambient, del Consell Comarcal del Baix Empordà, etc.). És per això que molts diferents elements del paisatge i també alguns topònims ens recorden en Jaume que, com ell mateix escrivia, coneixia “el lloc en tota la seva amplitud com el palmell de la nostra mà”. Supervisar la informació en les senyalitzacions dels llocs d'interès al massís de l'Ardenya, els mapes (com el tan esperat de la zona de l'Ardenya, editat fa pocs anys per l'editorial Piolet), la identificació pictòrica dels senders... aquestes havien estat, entre d'altres, algunes de les tasques en què sempre havia col·laborat. Com a president al capdavant de l'associació Ardenya havia lluitat per protegir les zones protegides i agrícoles contra les construccions il·legals, i també s'havia esforçat a difondre els valors naturals i patrimonials de la comarca, així com per rehabilitar l'ermita de Sant Amanç.

De la seva trajectòria, cal destacar-ne la seva faceta de fotògraf. Algunes de les seves imatges il·lustren els textos escrits per ell mateix en el llibre *Remembrances de l'Ardenya i les Gavarres*, editat per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols el 2004. El pròleg d'aquesta publicació recull la voluntat, sempre present d'en Jaume Bosch, de compartir “la memòria de l'Ardenya que tant estima i per la qual tant ha lluitat”.

Junta Tècnica del Museu d'Història

Un comiat per a Genís Cano

Genís Cano i Soler es va convertir en pocs anys en un perseverant impulsor de moltes de les iniciatives culturals, que sota el paraigua del Museu, es van anar desenvolupant a la ciutat de Sant Feliu de Guíxols.

D'ençà del primer contacte, el 2002, en una visita guiada als magatzems del Museu, ràpidament passà a ser-ne un col·laborador, amb qui setmanalment es rendia comptes dels projectes en curs. Així s'incorporà en aquesta dinàmica, que compaginava amb les feines que la seva salut li permetia continuar, com ara la tasca a la facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, on impartí classes de Sociologia de l'art i Intervencions efímeres. Des d'allà, treballà per sistematitzar el fons d'art de la pròpia facultat.

Entre els responsables tècnics del Museu i ell existia una gran complicitat, pel que fa a les prioritats i objectius que havia de tenir aquesta institució. A més, la base teòrica sobre la qual s'articula el discurs i les activitats del Museu coincidien amb molts dels temes de les seves recerques i ocupacions. Recollir allò popular per enaltir-ho i dignificar la petjada de l'home; aquesta màxima fou la que des de sempre el féu interessar-se pel *graffiti*. Com s'ha recollit en diferents articles, Genís Cano –participant actiu en el món contracultural barceloní dels setanta– estava especialitzat en el paradigma mural, i havia estudiat el fenomen de l'escriptura a les parets i el visualisme popular (grafits, hip hop, pintura mural, escrits marginals, etc.). Aquesta línia de recerca queda recollida en algunes publicacions com són *Barcelona Murs* (junt amb Anxel Rabuñal, Ajuntament de Barcelona, 1991) o *Murs de Guíxols* (Universitat de Barcelona, 2003).

El 2003 va ser designat membre de la junta del Museu, fet que féu augmentar la seva implicació. A través d'ell i gràcies al seu tarannà, s'ha anat teixint una xarxa de relacions entre persones que, d'alguna manera, han començat a estar especialment vinculades amb la nostra ciutat i amb aquesta institució. La seva ajuda i assessorament foren claus per endegar una línia de publicacions i de catàlegs de les exposicions temporals, per exemple: *Murs de Guíxols*, *Francesc Català-Roca. Els homes i el paisatge* i *Les Escoles de Belles Arts. Joan Bordàs i Salellas i Josep Berga i Boada*. Com a professor universitari, féu possible la col·laboració entre el Museu i els centres d'ensenyament superiors, circumstància que es materialitzà en el curs

de postgrau Art, realitat i coneixement de la Universitat de Barcelona, que a partir de 2005 s'ha anat desenvolupant a les instal·lacions del Museu.

S'accelerà, mercès la seva perseverança i ajuda, una via que ja estava iniciada: aquella que permetia al Museu acréixer els seus fons, tant per la via de donacions com mitjançant l'adquisició de peces que estiguessin a l'abast. També va afavorir la participació d'artistes joves i de la creació artística en les propostes d'un museu de caire multidisciplinari i de territori. Qualsevol actuació del Museu no ha de descuidar mai l'objectiu de facilitar l'ingrés i l'augment del patrimoni; totes les gestions que va portar a terme anaven encaminades en aquesta direcció. Així, va afavorir l'ingrés a l'Arxiu Municipal de fons documentals d'interès, no solament local sinó també nacional (com el material pedagògic de Josep Berga i Boada o el fons personal de John Langdon-Davies) i també l'arribada de diferents peces al Museu. La intenció era augmentar el patrimoni públic, per tal d'evitar que es perdés per sempre patrimoni cultural. Va documentar fotogràficament allò que creia que podia estar en perill, com ara els grafitis de les fàbriques encara dempeus a Sant Feliu i va patir la impotència en alguns casos –com en el dels tenyidors de xarxes– de no haver-hi pogut fer més. Actualment, està col·laborant junt amb Narcís Comadira, en la planificació d'activitats a l'entorn del xalet Casas, edifici emblemàtic –i encara pendent de rehabilitació– de Rafael Masó.

Els darrers anys sortiren publicats diferents poemaris seus, a través dels quals, a banda d'exposar la seva particular filosofia de vida, també recupera –en paraules de Julià Guillamon– el llenguatge popular de Sant Feliu de Guíxols des d'una perspectiva contemporània, sobre tot en els darrers poemes. D'alguna manera, aplicava, tant en la seves creacions poètiques com en els projectes culturals, la teoria d'assolir modernitat i arribar a tesis més globals partint sempre, amb mètode i rigor, de l'entorn més proper i quotidià. Convivint amb la leucèmia durant 12 anys, Cano –segons el poeta David Castillo– es va mostrar més productiu que mai. Així s'han editat: *Els sots psicodèlics* (amb pròleg d'Enric Casasses, S Edicions, 1991), *Rebaixins endins* (editorial Rourich, 2003), *Gran xona ganxona* (amb pròleg de Narcís Comadira, editorial Rourich, 2003), *Deixar-se de xarxes* (editorial Rourich, 2004), *Els traus postmoderns* (amb pròleg de David Castillo, editorial Emboscalt, 2006).

Aquest escrit està adreçat en especial a la seva muller i inseparable companya, Isabel Chavarria, fidel suport i amatent col·laboradora.

Junta Tècnica del Museu d'Història

Sessió a la Universitat de Girona sobre la gestió del patrimoni cultural

El passat 7 de març va tenir lloc a la facultat de Dret de la Universitat de Girona una sessió sobre la gestió del patrimoni cultural, dins del postgrau de Dret urbanístic del mestratge en Gestió i Dret Local. La sessió anà a càrrec de Sílvia Alemany i Jordi Colomeda, tècnics del Museu.

Es convoca la IV Biennal Internacional de Dibuix Josep Amat 2007

L'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols convoca la quarta edició de la Biennal Internacional de Dibuix Josep Amat 2007, oberta a tots els artistes, sigui quines siguin llur nacionalitat i residència.

Es tracta d'un concurs de dibuix de rellevància internacional, que s'organitza des de l'any 2001 de forma bianual, amb el propòsit de divulgar aquesta especialitat de les arts plàstiques i que pren el nom de l'artista Josep Amat (1901-1991), figura molt vinculada a la ciutat de Sant Feliu i a qui es ret homenatge.

Les darreres edicions han comptat amb una alta participació; i han estat premiats els autors i obres següents:

1a. edició de la Biennal Internacional de Dibuix Josep Amat, 2001:

1r. premi: Antonio de Ignacio, *Sense títol*
2n. premi: Carola Ellenberger, *Solitud*
3r. premi: Carles Vergés, *Celobert*
Mencions especials: Joan Claret i Benet Costa.

2a. edició de la Biennal internacional de Dibuix Josep Amat, 2003:

1r. premi: Valero Doval, *Sense títol*
2n. premi: Ramon Surinyach, *Del lloc on sóc al lloc on va*
3r. premi: Maria Berdalet, *Paisatge*
Mencions especials: Alex Pallí i George-Paul Mihail.

3a. edició de la Biennal internacional de Dibuix Josep Amat, 2005:

1r. premi: Héctor Fernández, *Anatomia comparada*
2n. premi: Àlex Pascual, *Sense títol*
3r. premi: Cristina Gutiérrez-Meurs, *Bubble-to-be*

En la present edició, cada concursant podrà participar amb una única obra que no hagi estat premiada en altres concursos i de la qual sigui propietari. La mida màxima acceptada serà de 100 x 70 cm, i caldrà lliurar les obres en el període comprès entre el dia 1 de maig i el 15 de juny del 2007.

S'atorgaran 3 premis en metàl·lic: un primer premi dotat amb 5.000 euros, un segon premi dotat amb 3.000 euros i un tercer premi dotat amb 2.000 euros. El jurat de la IV Biennal Internacional de

Dibuix Josep Amat estarà presidit per l'Ill·lm. Sr. Alcalde de Sant Feliu de Guíxols i l'exposició d'obres acceptades es farà al monestir de Sant Feliu de Guíxols entre el 24 d'agost i el 23 de setembre.

El veredictes es farà públic el dia 8 de setembre de 2007. Les bases, la composició del jurat, i tot el que fa referència al funcionament es podrà consultar a la pàgina web de l'Ajuntament: www.guixols.cat.

Susanna Ibars

DARRERES DONACIONS AL MUSEU

4.10.2006

Rosa Palagos

Una estufa-fogonet.

12.10.2006

Pere Rigau

Un lot de material mèdic i farmacèutic de Josep Rigau Ferrer.

20.10.2006

Jordi Pujiula

Un lot d'injectables en ampolletes de vidre de diferent formats de l'infermera Mercè Ribera.

25.10.2006

Josep Sallent

Una caixa de 3 pegats Antipol per a infants (ca.1955-1960).

16.01.2007

Núria Prat

Un armariet-farmaciola amb aplicador d'ènemes incorporat; ventalls del Casino La Constància (festa major de 1913); guants i altres elements.

30.01.2007

Carlos Barnés

Elements de cuina i escriptori procedents de la família Llor, d'una casa del carrer Sant Joan.

13.02.2007

Casas & Limberg a través de Josep Illa

3 dibuixos emmarcats d'Olegari Casellas (1914-1917) i segells Pro-Infància.

20.02.2007

Anna Vicens

Un flascó amb "ungüent de ca la Nieves" per a curar furúncols, que elaborava la Sra. Nieves Saurí de Pinto i era molt conegut.

Dibuix de l'Olegari Casellas.

Curs 2006-2007 en el Centre 0-3 anys: estem d'aniversaris!

Espai Nadó és un lloc de trobada i relació per a grups de mares, pares i nadons durant el primer any de vida, que ajuda a sentir-se més segur en el paper de mare i pare.

VICENÇ DE FEBRER

Al llarg d'aquest curs, el Centre 0-3 anys celebra 3 aniversaris: en primer lloc, aquest mes de febrer s'han complert els primers 20 anys de l'Escola Bressol Municipal ubicada a l'actual edifici del carrer Còrdova. En segon lloc, se celebra el 10è aniversari de la creació del Centre 0-3 anys, una institució que engloba el conjunt de serveis i programes que l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols impulsa en matèria d'atenció a la petita infància i a la família. Per últim, també s'han celebrat els primers 5 anys de vida del servei de Mainaderes Professionals, un programa que depèn del Centre 0-3 anys.

• UNA MICA D'HISTÒRIA

La nostra ciutat sempre ha estat capdavantera en l'atenció als més petits. A part de les dones de guardar (dones grans que guardaven criatures a casa seva), la condició de població industrial surotapera va afavorir l'aparició de les primeres escoles de ca-

ganers, que va significar un pas endavant respecte a les sales d'alletament, situades al costat de les fàbriques, on un familiar hi portava l'infant cada 3 hores perquè la mare l'alletés.

A Sant Feliu de Guíxols tenim referències de l'existència, a principis de segle XX, d'una guarderia regentada per l'Ajuntament situada a la carretera de

Girona, entre els carrers de la Concepció i de la Llibertat. L'any 1933, començà a funcionar una altra als baixos del carrer de la Concepció núm. 8.

• **UN LLARG CAMÍ:
DE GUARDERIA A ESCOLA BRESSOL**

L'antecedent de l'actual Escola Bressol Municipal (EBM) és l'edifici que hi ha al carrer Sant Domènec cantonada Nou de Garrofers. Fou un edifici bastit expressament com a guarderia, que va funcionar com a tal des de 1938 a 1986, amb un marcat caràcter beneficoassistencial des dels seus inicis fins al 1974. En aquella època tan sols hi treballava una dona, que estava, doncs, al càrrec de moltes criatures. A partir de 1975 –any de la mort de Franco– s'inicia una nova etapa amb una jove puericultora al capdavant de la guarderia municipal; s'hi fan algunes reformes i es contracten dues persones més per atendre el gran nombre de sol·licituds, ja que en pocs anys passa de 40 a 120 alumnes. L'any 1982, el Govern de Catalunya, mitjançant un decret, regula les llars d'infants: així doncs, per primera vegada es reconeix la importància dels centres educatius que s'encarreguen d'aquesta primera etapa del desenvolupament humà.

• **L'ESCOLA BRESSOL MUNICIPAL HA FET 20 ANYS!**

L'any 1984, l'Ajuntament aprova la construcció d'un nou edifici de 8 aules al carrer Còrdova, amb una capacitat per a 149 infants, d'1 a 4 anys. La nova escola entra en funcionament el 2 de febrer de 1987, i disposa d'una plantilla d'11 persones: 8 educadores, 2 netejadores i 1 director. Al cap de poc més d'un any, s'incrementa amb una educadora de reforç. Les característiques arquitectòniques del nou centre i la qualificació del seu personal fan possible poder superar el caràcter sanitarioassistencial de la darrera època i poder començar a funcionar com una veritable escola dels més petits, partint d'una concepció plenament educativa dins un format marcadament escolar.

• **UN EQUIPAMENT MODÈLIC**

La bona feina de l'equip educatiu i les impecables instal·lacions del nou edifici aviat desmenteixen les previsions més pessimistes, que apuntaven que no era necessari fer un edifici tan gran amb un número tan elevat d'aules; passats els primers 3 anys, apareixen les primeres llistes d'espera, com a conseqüència que el nombre de sol·licituds és més elevat que el de places disponibles.

La nova Escola Bressol Municipal del carrer Còrdova disposa d'un equipament modèlic gràcies a les seves instal·lacions i a la professionalitat de l'equip educatiu

L'Escola Bressol disposa d'un gran pati per a l'esbarjo: la considerable oferta de jocs afavoreix la relació dins un ambient estimulant.

Ben aviat, l'EBM es converteix en un punt de referència a les comarques gironines: s'hi reben moltes visites d'educadores d'altres llars d'infants, dels IES de la província que imparteixen educació infantil, d'estudiants i professors de la Universitat de Girona, etc. A finals del 1987, l'EBM organitza un viatge d'estudi a la ciutat italiana de Reggio Emilia, reconeguda internacionalment per les seves escoles bressol i parvularis municipals. A partir d'aquest viatge, l'experiència italiana guiarà el projecte educatiu de l'EBM (l'any 2000 una representació de l'equip educatiu hi tornà a anar).

El mes de novembre de 1989, més de 100 professionals, entre educadores i mestres d'escoles bressol i parvularis de Catalunya, visiten l'EBM com a part d'una visita pedagògica organitzada anualment per la revista *Infància 0-6 anys*. En aquella època era l'única revista d'educació infantil a nivell de tot l'estat espanyol, editada per la reconeguda Associació de Mestres Rosa Sensat, de Barcelona. L'any 1991, es rebrà per segona vegada un nombrós grup de professionals de l'educació de 0 a 3 anys, amb motiu de l'organització de la trobada anual de la Coordinadora d'Escoles Bressol de Catalunya a la nostra ciutat.

• RECONeixEMENT LEGAL DEL CARÀCTER EDUCATIU

L'any 1990, el govern de l'estat espanyol aprova la LOGSE (Llei Orgànica General del Sistema Educatiu) que, entre altres innovacions, incorpora l'escolarització generalitzada dels infants de 3 anys als parvularis. Com a conseqüència d'aquesta mesura, l'EBM va perdre l'any 1993 la meitat del seu alumnat (75 infants de p3). Per aquest motiu, s'optà per recon-

vertir les aules de p3 i destinar-les als altres trams d'edat, però, sorprenentment, malgrat l'increment del nombre de places ofertades, la demanda de p1 i p2 tornà a superar les places disponibles.

En sintonia amb el nou marc legislatiu derivat de la LOGSE i de l'assumpció de competències de les escoles bressol pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en detriment del Departament de Sanitat i Serveis Socials, l'any 1991 l'equip de govern de l'Ajuntament acorda atorgar les competències de la gestió de l'EBM a la regidoria d'Ensenyament.

• INTRODUCCIÓ DE CANVIS I MILLORES A L'ESCOLA BRESSOL

L'any 1995 s'acorda que, a partir d'aquell curs, s'acceptaran totes les sol·licituds de p2: les famílies podran triar entre un horari de jornada sencera (matí i tarda) o bé un horari de jornada reduïda (matí o tarda). La majoria de les famílies, com que els infants són molt petits, manifesta una clara predilecció per un horari reduït, preferentment pels matins. Gràcies a aquestes mesures, es posa punt i final al malestar creat a causa de les llistes d'espera.

A partir del curs 1997-1998, per tal de facilitar la conciliació de la vida laboral, familiar i personal de les famílies treballadores, s'amplia l'horari escolar dels matins, i es passa del tradicional horari de 9.00 a 12.15 h –vigent des de l'any 1975– a l'actual de 9.00 a 13.00 h. Uns anys més tard, l'any 2003, es posa en funcionament el servei de menjador, alhora que s'amplia l'horari general d'atenció als infants, que passarà a ser des de les 8.30 fins les 20.00, amb la limitació diària de 8 hores com a màxim. Aquesta ampliació horària comportarà la contractació de dues educadores més per tal d'atendre adequada-

**Els cursos de massatge infantil
ajuden a intensificar la
comunicació afectiva entre el
nadó i els seus pares.**

ment la franja horària de les tardes. No obstant això, la gran majoria de famílies segueix escollint un horari per als seus fills d'un màxim de 4 hores diàries. El mes de setembre de 2004, finalitzen les obres d'ampliació de l'edifici, la qual cosa fa possible que entrin en funcionament dues noves aules i una nova sala polivalent. Amb motiu d'aquesta ampliació, s'incorporen a l'equip educatiu dues noves educadores i comença a treballar-hi un psicopedagog com a coordinador de l'escola. La plantilla també s'incrementa amb una nova netejadora. Amb l'inici del curs 2006-2007, l'equip educatiu torna a ampliar-se amb la contractació de dues noves educadores per tal de reforçar el personal dels matins i el servei de menjador, que també veu créixer la demanda. En 20 anys la plantilla de l'EBM s'haurà doblat, passant de les 11 persones inicials a les 21 actuals.

• ANY 1997: ES CREA EL CENTRE 0-3 ANYS; ARA HA FET 10 ANYS!

El creixent reconeixement social del caràcter educatiu de l'etapa 0-3 anys i la progressiva millora de les condicions laborals del personal educador va permetre tenir i retenir uns professionals altament qualificats, disposats a afrontar nous reptes a partir de la nova situació de les escoles bressol, com a conseqüència del traspàs dels infants de p3 als parvularis i de l'ingrés d'infants cada cop més petits. El convenciment que les mares i els pares són sempre -però sobretot en aquestes primeres edats- els primers i principals educadors, va provocar al llarg dels anys 1994 i 1995 una profunda reflexió a l'entorn de les necessitats educatives i emocionals dels progenitors, la qual cosa va possibilitar que, a l'inici del curs 1996-97 l'equip de professionals de l'EBM assumís posar en funcionament tres nous serveis no escolars. Aquests serveis anaven adreçats a aquelles famílies que manifestessin altres necessitats, a banda de les derivades de la incorporació al món laboral. Com a part d'aquest procés de reflexió, el mes de maig de 1996 es va participar en un nou viatge d'estudi, organitzat per la revista *Infància 0-6 anys* de l'Associació de Mestres Rosa Sensat, a les ciutats italianes de Bolònia, Mòdena i Pistoia, capdavanteres a nivell internacional en nous serveis d'atenció a les famílies amb infants petits.

• ELS NOUS ESPAIS FAMILIARS DE PETITA INFÀNCIA (0-3 ANYS)

Aprofitant la celebració del desè aniversari de la nova escola bressol, el dia 11 de maig de 1997 l'alcalde de la ciutat inaugura oficialment el Centre 0-3 anys, com a centre d'educació infantil i de suport a la família amb fills de 0 a 3 anys. En aquest centre, s'implementaren nous serveis com l'Espai Nadó, l'Espai Familiar i l'Escola de Pares, com a part d'un projecte més ampli, de suport i acompanyament en el procés de creixement personal que comporta la maternitat i la paternitat avui dia, que previsible-

ment havia d'anar creixent en els anys següents. En aquella època eren molt pocs els municipis que disposaven d'aquests tipus de serveis alternatius o complementaris a l'escola bressol: Sant Feliu de Guíxols va ser la quarta població catalana a oferir aquests serveis, després de Barcelona (1989), l'Hospitalet de Llobregat (1994) i Vilanova i la Geltrú (1995).

• EL CENTRE 0-3 ANYS: UN REFERENT PER A CATALUNYA

L'any 1999 el ressò del Centre 0-3 anys va arribar a molts municipis catalans, gràcies a la difusió que en va fer la Diputació de Barcelona en comprovar que Sant Feliu de Guíxols era l'única població catalana que disposava d'un centre que responia a un model integral i multifuncional d'atenció a la petita infància i la família. Al llarg dels 10 anys d'existència del Centre 0-3 anys, han arribat a visitar-lo més de 200 persones, entre tècnics d'educació, de serveis socials, regidors municipals, professors d'universitat, d'IES, etc., (sense comptar-hi els estudiants), en representació de més de 120 institucions entre ajuntaments, consells comarcals, universitats, IES, etc.

A partir de l'any 2001, l'obtenció de finançament específic i suficient procedent d'una subvenció del Ministeri de Treball i Afers Socials destinada als nous serveis va permetre fer front a la contractació de quatre psicòlegs infantils i d'una administrativa, la qual cosa va possibilitar continuar amb la implementació de tres nous programes: el P.A.P.I. (Punt d'Atenció a la Petita Infància), l'Espai de Joc i les Mainaderes Professionals, una xarxa de 8 educadores infantils que recentment ha celebrat el cinquè aniversari. Tot plegat vol dir que, depenent del Centre 0-3 anys, hi treballen actualment un total de 33 persones, sense comptar-hi el personal educador del Curset d'Estiu que ho fa només 3 mesos a l'any.

• ENCARANT EL FUTUR

Actualment, hi ha un moviment promogut per la Diputació de Barcelona que intenta impulsar l'extensió a tots els municipis dels espais familiars de petita infància, com un complement a l'oferta educativa de format escolar que representen les escoles bressol. El Centre 0-3 anys hi participa com a representant de les comarques gironines, ja que és un clar referent d'aquest tipus de serveis a Catalunya.

Els diversos serveis que ofereix el Centre 0-3 anys es troben ben consolidats, però, malgrat tot, continua sent del tot necessari una aposta ferma de la societat i dels seus representants municipals perquè es pugui encarar el futur amb bones perspectives.

VICENÇ DE FEBRER

Director de l'Escola Bressol Municipal des de 1984 i director del Centre 0-3 anys des de la seva creació el 1997

Quatre anys d'Escola Oficial d'Idiomes a San Feliu de Guíxols: reptes de futur

JOSEP M. MONTCADA I ESCUBAIRO

L'Escola Oficial d'Idiomes de Sant Feliu de Guíxols va obrir les seves portes el mes de juliol de 2003. Va iniciar les seves activitats a l'edifici de la Cambra de Comerç de la població, al passeig del Mar. El curs 2004-05 es va traslladar a l'edifici de l'IES Sant Feliu, on es troba actualment.

L'Escola Oficial d'Idiomes de Sant Feliu de Guíxols va obrir les seves portes el mes de juliol de 2003. Durant aquest mes, fruit d'una decisió del Govern de la Generalitat de Catalunya, es varen obrir setze EOI simultàniament arreu del territori, entre elles la de Sant Feliu de Guíxols. Fins aleshores, la demarcació de Girona només comptava amb dues escoles, la de Girona i la d'Olot; aquesta última s'havia posat en funcionament l'any anterior. Així doncs, amb la creació d'aquestes setze escoles, poblacions com Blanes, Figueres i Sant Feliu de Guíxols varen poder gaudir del que ofereix una EOI: un ensenyament

de llengües estrangeres de qualitat i oficial. Actualment, les comarques gironines ja compten amb set escoles, atès que recentment se'n inaugurat centres a Banyoles i Ripoll.

L'Escola va iniciar les seves activitats a l'edifici de la Cambra de Comerç de la població, al passeig del Mar, però aviat es va fer palès que aquestes instal·lacions no oferien les condicions que un centre d'aquest tipus necessita. A proposta de l'equip directiu del centre, i amb el vist-i-plau, per una banda, dels Serveis Territorials del Departament d'Educació

Sessió didàctica.

Les Escoles Oficials d'Idiomes són centres públics d'ensenyament d'idiomes moderns a nivell no universitari

de la Generalitat a Girona i, per l'altra, de l'equip directiu de l'IES Sant Feliu de Guíxols, es va acordar el trasllat de la seu a l'edifici d'aquest IES, que és on es troba actualment des del curs 2004-2005.

• QUÈ TENEN EN COMÚ TOTES LES EOI DE CATALUNYA?

Les Escoles Oficials d'Idiomes són centres públics d'ensenyament d'idiomes moderns a nivell no universitari. També gestionen i expedeixen el Certificat Elemental i el Certificat d'Aptitud de les llengües que s'hi imparteixen. Aquestes certificacions són reconegudes arreu de l'estat espanyol (de fet, són les úniques oficials), estan validades pel Consell d'Europa per mitjà del Marc Europeu de Referència i es poden obtenir tant en convocatòria oficial com en convocatòria lliure.

El pla d'estudis està dividit en dos cicles: el primer cicle (1r, 2n i 3r curs) condueix a l'obtenció del Certificat Elemental i el segon cicle (4t i 5è) al Certificat d'Aptitud.

• QUÈ TÉ DE PARTICULAR L'ESCOLA DE SANT FELIU DE GUÍXOLS?

La primera peculiaritat del nostre centre és que és una de les poques escoles de Catalunya que no estan ubicades a la capital de la seva comarca. Això consolida la població de Sant Feliu de Guíxols com a centre comarcal, pel que fa a l'aprenentatge de llengües estrangeres.

També fou una de les poques que es van obrir oferint tres llengües estrangeres: alemany, anglès i francès. Aquest fet, a banda d'ampliar l'oferta lingüística, també ha permès poder administrar les proves de Certificat Elemental de totes les llengües que s'hi imparteixen i de Certificat d'Aptitud només d'anglès, al mateix centre. Així, ni els alumnes oficials ni aquells que es presenten per lliure residents al Baix Empordà ja no s'han de desplaçar fins a Girona per tal d'obtenir un títol oficial; títol reconegut per totes les administracions públiques de l'estat espanyol.

A banda dels serveis bàsics d'una EOI, el nostre centre ha fet un gran esforç per oferir al nostre alumnat serveis addicionals que els puguin ajudar en el seu procés d'aprenentatge. A més de posar a l'abast material audiovisual en préstec, també es fan classes addicionals de conversa, en grups reduïts, per tal que els nostres alumnes perfeccionin la seva expressió oral. Amb aquest mateix objectiu, organitzem

—per classes— viatges als països on es parli la llengua estudiada, la qual cosa permet a l'alumnat viure, en primera persona, l'experiència de la immersió lingüística. Com a novetat, aquest any publicarem, per primera vegada, una convocatòria d'ajuts per als nostres alumnes que consisteixen en borses de viatge i ajuts per comprar material didàctic en la llengua objecte d'estudi.

L'escola també fa un gran esforç per emprar la metodologia i materials didàctics més moderns, juntament amb la tecnologia que ens ofereix el segle XXI. Així, l'escola disposa de material audiovisual (TV, vídeo, DVD, retroprojector, etc.) a totes les aules i també compta amb una aula d'informàtica amb connexió a Internet.

• QUINS SÓN ELS REPTES DE FUTUR?

El que vol l'EOI de Sant Feliu de Guíxols és incrementar, poc a poc, la seva presència, tant a la població com a la comarca, i així poder consolidar-se, per una banda, com a centre d'ensenyament d'idiomes i per l'altra, com a centre de difusió de cultures, tant de la pròpia com d'aquelles que transmetem al nostre centre.

L'objectiu principal és que augmenti el nombre d'alumnes, sobretot en els departaments més petits, com ara són el d'alemany o el de francès, per tal d'aconseguir que s'implantin els segons cicles (4t i 5è) d'aquestes llengües al nostre centre. Una escola gran és una escola amb molts alumnes i aquest fet permet ampliar l'oferta de cicles i també d'idiomes, i en conseqüència, els serveis.

També volem atendre les necessitats lingüístiques, tant de la població local com la de la comarca, organitzant cursos monogràfics adreçats a col·lectius professionals concrets, com, per exemple, empreses relacionades amb el turisme, el lleure, el comerç o bé a les immobiliàries.

Una llengua és una manera d'entendre el món i en una societat cada vegada més plurilingüística i pluricultural, les EOI tenen un paper cohesionador d'importància cabdal. Viurem bé plegats si ens podem entendre i, justament per aquest motiu, a Sant Feliu de Guíxols entre tots hem de vetllar per tenir una EOI de primer ordre.

JOSEP M. MONTCADA I ESCUBAIRÓ

Director de l'Escola Oficial d'Idiomes de Sant Feliu de Guíxols

NOTÍCIES

DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

Intercanvi Sant Hilari Sacalm - Sant Feliu de Guíxols

La coral de l' Escola Municipal de Música de Sant Feliu de Guíxols va realitzar un intercanvi amb el Cor Alzeïda de Sant Hilari Sacalm, els caps de setmana del 13 i 14, i el 20 i 21 de gener. Els joves de Sant Hilari van venir el dissabte 13, a la tarda. Ens vam presentar i vam assajar tots junts les cançons del concert del diumenge següent; juntament amb el grup de vent de l'Escola de Música de la nostra ciutat. Després del llarg i intens assaig, vam fer la distribució dels visitants a les cases.

L'endemà, al matí, també vam assajar, i al migdia tingué lloc el concert. Va ser molt emotiu!

Més tard, vam anar a dinar a les instal·lacions del CEIP l' Estació i ens vam acomiadar fins el cap de setmana següent. Després d' haver-nos conegut una mica amb les noies del Cor Alzeïda durant aquell cap de setmana, el següent dissabte al matí ja érem tots a Sant Hilari, després d'un viatge amb moltes corbes.

Primer visitàrem el museu, on a través d' unes diapositives ens explicaren la història de la vila. Un cop acabada l' activitat, ens van donar per berenar unes coques boníssimes. Tot seguit, tots junts vam fer una mica de tècnica vocal per escalfar motors. Quan ja estàvem llestos, ens vam separar i cada coral va assajar pel seu compte.

Algunes hores més tard, va arribar el moment de sopar. Els grans vam anar a casa de la Sílvia. Hi havia moltíssima gent! Va ser molt divertit. En acabat, vàrem anar a fer un volt pel poble. No recordem a quina hora vam anar a dormir...

L'endemà era el concert.

El matí del diumenge, un bon esmorzar i cap a cantar altre cop; de fet, per això érem allà, no?

Varem assajar per escalfar una mica per al concert que havíem d'oferir a la tarda.

El dinar el vam fer tots junts a una escola

d'allà Sant Hilari.

Després de cantar el *Luci Care* a la cuinera –com agraïment pel dinar que ens havia preparat–, vam anar al pati de l'escola a esbargar-nos fins a l' hora del concert. Tot plegat va sonar força bé. Esperem que ben aviat puguem repetir una experiència com aquesta.

Escola Municipal de Música

Cursos de formació cultural

Per al període març-juny de 2007, l'Àrea d'Educació de l'Ajuntament i la Fundació Universitat de Girona, Innovació i Formació, han programat dos cursos de formació cultural, amb el reconeixement com a crèdits de lliure elecció per als estudiants de la UdG.

Del 19 de març al 18 de juny, el curs Pirates, filibusters i corsaris oferirà un recorregut per la història de la pirateria al món, des de l'antiguitat fins al segle XIX, a càrrec del professor Xavier Martínez Babón, coguionista de l'exposició "Pirates" que tant d'èxit va tenir al Museu Marítim de Barcelona.

Del 26 d'abril al 24 de maig, s'impartirà el curs Les quatre estacions de Gaziell, a càrrec del doctor Sergi Doria, professor d'Història del periodisme cultural a la Universitat Ramon Llull i a la Universitat Internacional de Catalunya. Aquest curs ha estat organitzat conjuntament amb els Tallers d'Història i s'emmarca dins de les diverses activitats que es faran durant l'any Gaziell.

La programació de la Universitat d'Estiu Ramon Llull 2007 està pràcticament enllestida. Podem avançar que es faran tres cursos entre el 25 de juny i el 13 de juliol: Nutrició i productes mediterranis; Qi Gong. Desenvolupar les teves qualitats essencials; El llegat dels faraons.

Servei Municipal d'Educació

Publicacions rebudes

Consell Escolar de Catalunya. *Activitats*. Setembre 2004 - agost 2005. Generalitat de Catalunya.

Institut Català de les Dones. *Guia per al disseny i la implantació d'un pla d'igualtat d'oportunitats a les universitats*. Barcelona. Setembre 2006.

Perspectiva Escolar: "Pobles educadors", núm. 308. Publicació Rosa Sensat.

Perspectiva Escolar: "La Marta", núm. 309. Publicació Rosa Sensat

Perspectiva Escolar: "Sexualitat: aprendre a sentir", núm. 310. Publicació Rosa Sensat

Suplements de *Perspectiva Escolar*: "Perspectiva Ambiental 38: Tòxics", octubre 2006.

Barcelona Educació, núm. 55. Publicació: Institut d'Educació - Ajuntament de Barcelona. Setembre 2006

Servei Municipal d'Educació

Coral de l'Escola Municipal de Música de Sant Feliu de Guíxols i Cor Alzeïda de Sant Hilari Sacalm.

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 08 10 FAX. 972 32 27 72
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 14 h

SERVEI D'ARXIU

CRA. DE GIRONA, 45-47 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 25 93 FAX. 972 32 73 39
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h
(Dissabtes a convenir)

BIBLIOTECA PÚBLICA OCTAVI VIADER I MARGARIT

C/ SURÍS, 28-34 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 40 57 FAX. 972 32 73 39
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARIS: DIMARTS, DIJOUS, DIVENDRES I DISSABTES, DE 10 A 13.30 h,
DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 21.00 h

MUSEU D'HISTÒRIA

PL. MONESTIR, s/n 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: museuhistoria@guixols.net
HORARIS (juliol, agost i setembre):
MATINS, DE DIJOUS A DIUMENGE I FESTIUS, DE 10 A 13 h
TARDES DE DILLUNS A DISSABTE, DE 17 A 20 h

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

MAIG 2007

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols